

การสังเคราะห์งานวิจัยคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

นางศวานันท์ ราชกิจ

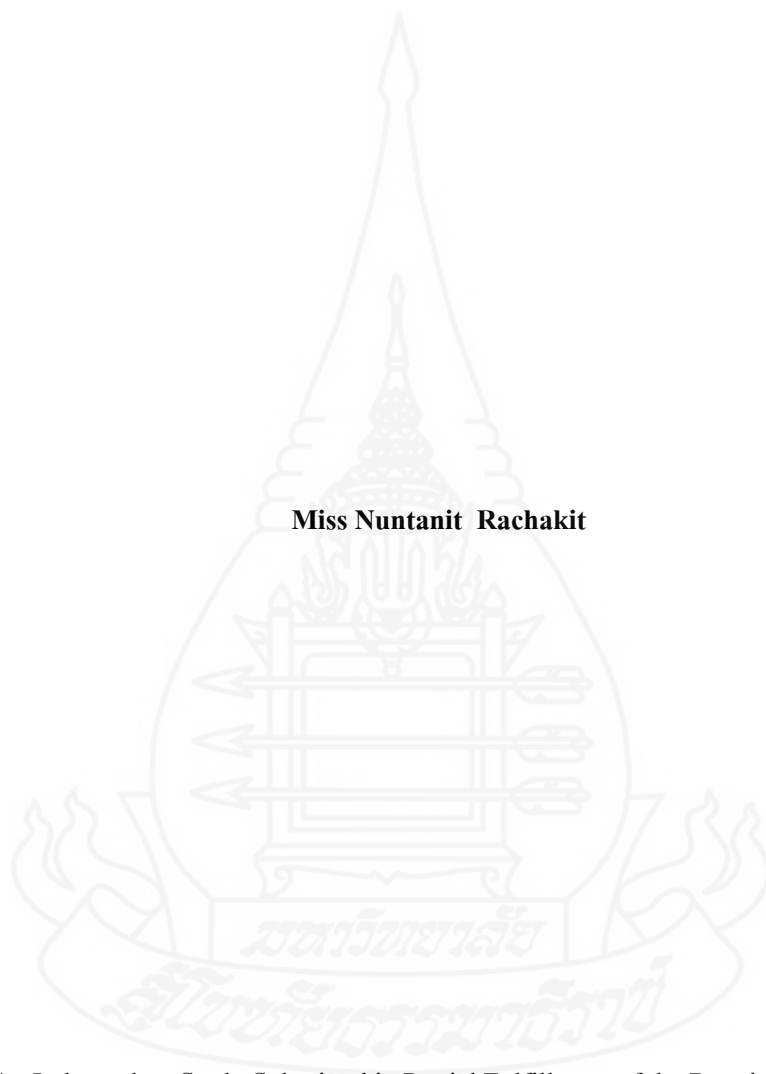

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

The Synthesis of Research on the Quality of Elderly Life

Miss Nuntanit Rachakit

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Economics in Business Economics

School of Economics

Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสังเคราะห์งานวิจัยคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
ชื่อและนามสกุล นางสาวนันท์นิตย์ ราชกิจ
วิชาเอก เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.มณูญ โต้ะยามา

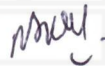
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2561

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

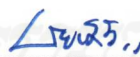
..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มณูญ โต้ะยามา)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ พันธิษณู)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะศิริ เรืองศรีมัน)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ การสังเคราะห์งานวิจัยคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ผู้ศึกษา นางสาวนันทนิตย์ ราชกิจ รหัสนักศึกษา 2596000709

ปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.มนูญ โต้ะยามา ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และ 2) สรุปผลงานวิจัยที่สังเคราะห์ได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ประชากรที่ใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัย คือ รายงานการวิจัย บทความวิจัยในรายงานวิชาการต่าง ๆ การศึกษาคั่นคว้ออิสระ วิทยานิพนธ์ คุชฎินิพนธ์ และสารนิพนธ์ จากสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงหน่วยงานภาครัฐที่มีการเผยแพร่ระหว่างปี 2542 - 2559 กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น 79 เรื่อง โดยการคัดเลือกงานวิจัยที่มีองค์ประกอบสอดคล้องกับแนวทางในการสังเคราะห์งานวิจัย การสังเคราะห์งานวิจัยทั้งเชิงปริมาณด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงสถิติ และการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้ 1) ในเชิงปริมาณ พบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยประเภทรายงานการวิจัยหรือการศึกษาคั่นคว้ออิสระ ด้านคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ พื้นที่หรือภูมิภาคที่มีการทำวิจัยเป็นแบบภาพรวมทั้งประเทศไทย ในเชิงคุณภาพพบว่าผลการวิจัยมีความคล้ายคลึงกัน คือ สวัสดิการของผู้สูงอายุที่ได้รับจากภาครัฐยังไม่เพียงพอ และผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการเตรียมตัวเข้าสู่ผู้สูงอายุ ทั้งนี้ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอาจมีความแตกต่างกันบ้างตามลักษณะท้องถิ่นที่อยู่อาศัยและสังคมของผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตของตน แม้สวัสดิการที่ได้รับจากภาครัฐจะไม่เพียงพอ และกิจกรรมในชุมชนมีส่วนช่วยให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น นอกจากนี้ ผลการศึกษายังชี้ว่าการแก้ปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่เป็นอยู่มักเน้นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ โดยปราศจากการวางแผนป้องกัน และที่สำคัญคืองานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุยังคงมีปัญหาอย่างต่อเนื่อง 2) ประโยชน์ที่ได้รับเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การที่พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังคงมีความต้องการสวัสดิการสังคม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ข้อมูลการศึกษาเป็นแนวทางเบื้องต้นในการปรับปรุง พัฒนา และวางแผนคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เช่น การจัดอบรมให้ความรู้ และสร้างอาชีพ/รายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ จัดกิจกรรมในชุมชนที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างทั่วถึง เป็นต้น ในด้านสวัสดิการสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการจ่ายเบี้ยยังชีพ หน่วยงานภาครัฐควรปรับกระบวนการทำงานให้มีความคล่องตัวมากขึ้น เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและมีการจ่ายเงินอย่างทั่วถึง ควรมีมาตรการกระจายอำนาจสู่ส่วนงานท้องถิ่น และมีการตรวจสอบที่เป็นธรรมและรวดเร็ว นอกจากนี้ ในการวิจัยด้านคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทยควรมีการขยายพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาให้มากขึ้นเพื่อนำมาซึ่งผลได้จากการสังเคราะห์การวิจัยที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ชัดเจนต่อไปมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ การสังเคราะห์งานวิจัย งานวิจัยด้านผู้สูงอายุ คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ สังคมผู้สูงอายุ

Independent Study title: The Synthesis of Research on the Quality of Elderly Life;
Author: Miss Nuntanit Rachakit; **ID:** 2596000709;
Degree: Master of Economics;
Independent Study advisor: Dr. Manoon Toyama, Associate Professor;
Academic year: 2017

Abstract

This study aimed to 1) synthesize the researches regarding the improvement of quality of elderly life, and 2) conclude the research findings in order to contribute for economic and social development.

The population in the study comprise research reports, academic articles, independent studies, theses, and dissertations from higher education institutions as well as government agencies which were published during 1999 to 2016. Seventy-eight research works were selected as the samples basing on the consistency with synthesis objectives. The synthesis employed a quantitative method by using a statistical analysis together with a qualitative one by applying a content analysis.

The study results are as follows: 1) In term of quantitative, most researches concerning the improvement of elderly life quality are independent studies, in relation to the quality of life and factors affecting the quality of elderly life, and being conducted in Thailand as overall country. In term of qualitative, there were some similarities that the welfare derived from government agencies was still not sufficient, most elders had prepared to enter their elderly lives. However, the quality of elderly life had some differences according to residential areas and societies of the elders. They were satisfied in their quality of life although welfares received from government were not enough. The community activities were able to improve the quality of elders' lives. The results also indicated that the problem solution of the quality of elderly life were mainly focused at the end without the prevention. Importantly, the welfare of the elders were still had problems. 2) Regarding benefits contributing economic and social development, this study revealed that most elders need welfare. Therefore, the relevant agencies can use the information derived from the researches to improve, develop and plan the quality of elderly life such as providing the training, job creation, income enhancement for the elders in various fields, as well as organizing community activities to support the quality of elderly life together with advertisement thoroughly. The government agencies should improve working procedure about social welfare, especially the subsistence allowance payment, to be quick and more mobility. Also, decentralization measures, fast and fair inspection should be deployed. In addition, the research on the quality of elderly life in Thailand should be extended as covering more study areas in order to bring about more synthesis results which enable more benefits and clearness.

Keywords: The Synthesis of Research, Research in the elders, Quality of life, Elderly Society

กิตติกรรมประกาศ

การสังเคราะห์งานวิจัยคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุนี้ ได้มีการรวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย เพื่อรับรู้และเข้าใจธรรมชาติของผู้สูงอายุอย่างถ่องแท้ อีกทั้งความเพียงพอของระบบสวัสดิการของผู้สูงอายุของภาครัฐและความร่วมมือจากภาคเอกชน ตลอดจนความเป็นไปได้ของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ มนุษย์ทุกคนไม่อาจก้าวผ่านความสูงอายุที่เข้าใกล้ตนเองในทุกนาทิจงชีวิตได้ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมและการวางแผนเพื่อเผชิญกับความสูงอายุจึงเป็นสิ่งสำคัญ

องค์ความรู้ของการสังเคราะห์งานวิจัยคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจะเกิดขึ้นไม่ได้หากปราศจากผู้ทำการวิจัย คณาจารย์ และนักวิชาการ ที่ทำการวิจัยและเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ จึงสามารถนำงานวิจัยต่าง ๆ มารวบรวมและสังเคราะห์ให้เกิดประโยชน์ได้ นอกจากนี้ ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร. มนูญ โต้ะยามา อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ให้คำแนะนำและความรู้จนกระทั่งการสังเคราะห์งานวิจัยนี้สำเร็จ อีกทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ พันทวีศิษย์ ที่ให้ข้อเสนอแนะทำให้งานสังเคราะห์ชิ้นนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และกองหนุนสำคัญที่ขาดไม่ได้ คือ สมาชิกในครอบครัว

ท้ายที่สุดคุณประโยชน์ของการสังเคราะห์งานวิจัยคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุฉบับนี้ขออุทิศให้กับการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยจากรุ่นสู่รุ่น หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขอน้อมรับความเห็นเพื่อพัฒนาต่อไป

นันทนิตย์ ราชกิจ

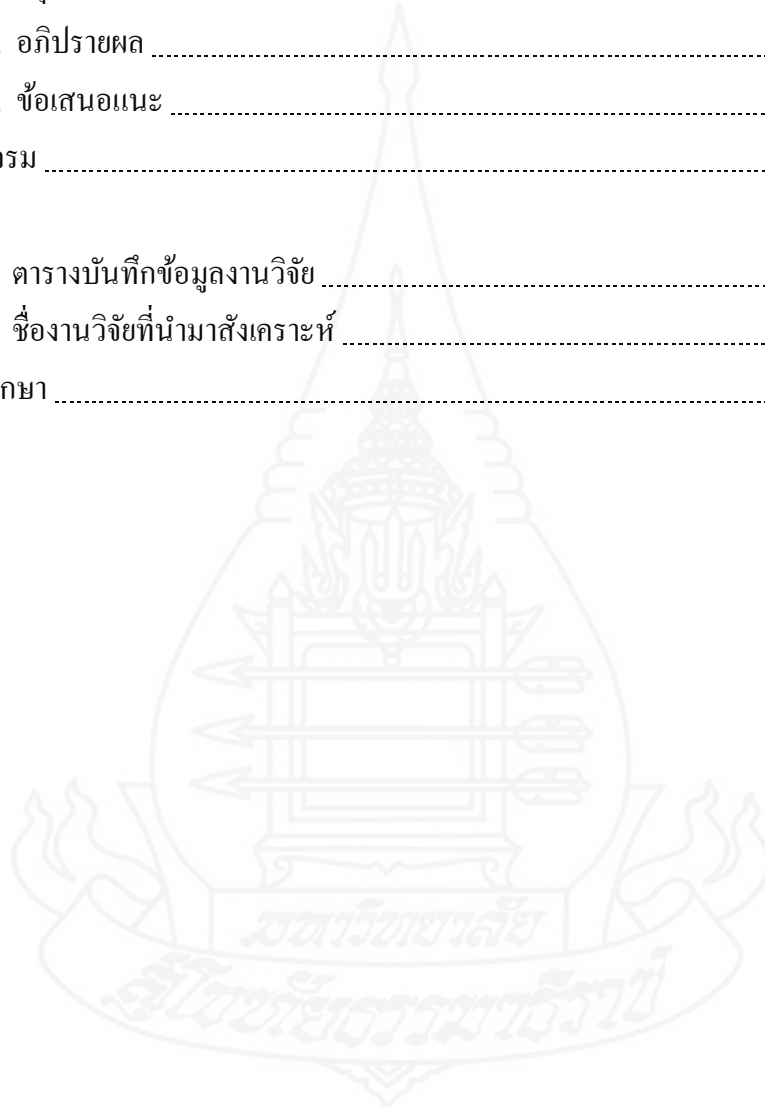
กรกฎาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์การสังเคราะห์งานวิจัย	4
3. ขอบเขตของการสังเคราะห์งานวิจัย	4
4. นิยามศัพท์เฉพาะ	5
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
1. การสังเคราะห์งานวิจัย	7
2. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	10
3. การจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	13
4. การเข้าสู่สังคมสูงอายุของประเทศไทย	17
5. การสร้างความมั่นคงด้านการเงินและรายได้ของผู้สูงอายุ	19
บทที่ 3 วิธีการสังเคราะห์งานวิจัย	23
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
2. เครื่องมือที่ใช้ในการสังเคราะห์	24
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล	25
4. การสังเคราะห์งานวิจัย	25
บทที่ 4 ผลการสังเคราะห์งานวิจัย	26
ตอนที่ 1 การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	26
ตอนที่ 2 สรุปผลงานวิจัยที่สังเคราะห์ได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
1. สรุปผลการศึกษา	59
2. อภิปรายผล	63
3. ข้อเสนอแนะ	77
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก	
ก ตารางบันทึกข้อมูลงานวิจัย	89
ข ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์	93
ประวัติผู้ศึกษา	116

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามประเภทของงานวิจัย	27
ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามคุณลักษณะของงานวิจัย	28
ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามคุณลักษณะแยกประเภทงานวิจัย	28
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามพื้นที่หรือภูมิภาคที่มีการทำวิจัย	29
ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามสถาบันอุดมศึกษา	30
ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามสถาบันอุดมศึกษาที่ทำวิจัยร่วมกัน	35
ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามองค์กรหรือหน่วยงาน	35
ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามปีที่เผยแพร่ งานวิจัย	36
ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุน	37
ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย	38
ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	39
ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของขอบเขตของงานวิจัย	40
ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย	41
ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	42
ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของรูปแบบหรือระเบียบวิธีการวิจัย	43
ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของสมมุติฐานการวิจัย	45
ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย	47
ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัย	49
ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.20 จำนวนและร้อยละของประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	51
ตารางที่ 4.21 จำนวนและร้อยละของผลการวิจัย	52
ตารางที่ 4.22 จำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะในการวิจัย	55
ตารางที่ 4.23 จำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป	56

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1 ความเป็นมา

ปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปเกินร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ หรือเรียกว่า “การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ” ตามคำนิยามขององค์การสหประชาชาติ โดยแต่ละประเทศอาจจะเผชิญกับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในช่วงเวลาและเหตุการณ์ที่แตกต่างกันไปตามลักษณะและสภาพแวดล้อมของแต่ละประเทศ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากหลาย ๆ ปัจจัย อาทิเช่น ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ การพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ นโยบายการวางแผนครอบครัวหรือการควบคุมการมีบุตร การโภชนาการที่ดี และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ช่วยให้ประชากรทั่วโลกมีอายุที่ยืนยาวมากขึ้น เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยข้อมูลด้านประชากรจากการสำรวจขององค์กรภาครัฐและเอกชนหลายแห่ง พบว่าประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว โดยจะเห็นได้ชัดจากข้อมูลทางสถิติจากระบบสถิติทางการลงทะเบียน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 ของกรมการปกครองที่แสดงถึงปริมาณผู้สูงอายุจำนวน 10,225,322 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 15.45 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศจำนวน 66,188,503 คน ซึ่งเกินกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศตามคำนิยามขององค์การสหประชาชาติ อีกทั้งมีข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) ที่ยืนยันว่านับวันจะมีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุมากขึ้น เมื่อเทียบกับอัตราการเพิ่มขึ้นของการเกิด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสังคมในหลาย ๆ ด้าน ดังนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนจึงหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุมากขึ้นเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแบบสมบูรณ์ของประเทศไทยในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า โดยจะเห็นได้จากการที่สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เล็งเห็นถึงความสำคัญของผลกระทบที่จะตามมาจากสาเหตุดังกล่าว จึงกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศเกี่ยวกับเรื่องการสร้างสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (ฉบับปัจจุบัน) โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ของภาครัฐ และการประชาสัมพันธ์ในด้านประกันสุขภาพ ประกันชีวิต รวมถึงการวางแผนทางการเงิน การออม การลงทุนของภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีเงินใช้จ่ายอย่างเพียงพอในวัยเกษียณอายุ

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเป็นสังคมผู้สูงอายุ ในช่วงกว่า 20 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยจึงมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้สูงอายุ รวมถึงผลกระทบและแนวทางแก้ปัญหาเนื่องจากประเด็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค ได้แก่ งบประมาณของรัฐบาล ผลผลิตมวลรวม ผลิตภัณฑ์มวลรวม รายได้ต่อหัวของประชากร การลงทุน การออม และสุขอนามัย เป็นต้น เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาในระดับชาติที่ต้องเร่งให้มีการแก้ไขอย่างจริงจังและยั่งยืน ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐจึงต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย กฎหมาย หรือมาตรการต่าง ๆ เข้ามารองรับ ซึ่งนับว่ามีความท้าทายเป็นอย่างมาก เพราะคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจะเป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงภาพรวมของสังคม ทั้งด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังมีผลงานวิจัยในเรื่องคุณภาพชีวิตอีกมากมาย ที่จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมรับมือกับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นที่มาของการศึกษาการสังเคราะห์งานวิจัยคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

1.2 ความสำคัญของปัญหา

ปัญหาที่สำคัญของการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อาจแบ่งออกได้เป็น 4 คุณลักษณะ ดังนี้

1.2.1 คุณภาพชีวิต และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

1) **ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม** ปัญหาเกิดจากระดับการศึกษาของผู้สูงอายุ ความแตกต่างของสภาพที่อยู่อาศัยในชุมชนเมืองและชนบท ความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี บทบาทและความสำคัญของผู้สูงอายุในสังคมมักถูกจำกัดให้ลดลง สังคมผู้สูงอายุเกิดจากอัตราการเกิดและวัยแรงงานลดลงส่งผลให้วัยแรงงานต้องดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น

2) **ด้านเศรษฐกิจ** เช่น ความเพียงพอของเงินออม รายได้ก่อนการเกษียณอายุ เบี้ยยังชีพ ต้องพึ่งพาเงินที่ได้จากบุตรหลาน รวมถึงการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุเอง

3) **ด้านสุขภาพ** เช่น สุขภาพไม่แข็งแรง โรคประจำตัว ปัญหาทางการได้ยิน การมองเห็น และการเคลื่อนไหว

4) **ด้านจิตใจ** เช่น ปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และสุขภาพ อาจบั่นทอนจิตใจของผู้สูงอายุ ก่อให้เกิดความวิตกกังวลต่าง ๆ กลัวจะถูกทอดทิ้ง กังวลว่าจะไม่มีคนดูแล

1.2.2 **สวัสดิการผู้สูงอายุ**

ปัจจุบันยังคงพบปัญหาสวัสดิการในการรับเบี้ยยังชีพอย่างไม่เป็นธรรมและไม่ทั่วถึง ผู้สูงอายุในชนบทบางรายไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการที่ภาครัฐจัดให้ รวมถึงไม่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้สิทธิเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมที่ตนเองควรจะได้รับ นอกจากนี้ งบประมาณของหน่วยงานที่รับผิดชอบยังคงไม่เพียงพอกับการบริหารงาน ทำให้สวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุยังไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้สูงอายุ จึงไม่สามารถตอบสนองปัญหาได้อย่างแท้จริง และไม่ครอบคลุมผู้สูงอายุได้ทั้งหมด สวัสดิการที่ผู้สูงอายุต้องการ เช่น ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม สาธารณูปโภค ด้านการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ และการจัดการศพตามประเพณี

1.2.3 **การเตรียมตัวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ**

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักมีปัญหาด้านสุขภาพ และด้านการเงิน ซึ่งแม้ผู้สูงอายุจะมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ มาเป็นอย่างดีแล้ว แต่เมื่อถึงวัยสูงอายุอย่างแท้จริง กลับมีเหตุฉุกเฉินให้ต้องแก้ไข เช่น การเจ็บป่วยกะทันหัน การลงทุนที่ผิดพลาด หรือการใช้จ่ายอย่างไม่ระมัดระวังทำให้รายจ่ายมีมากกว่ารายรับ ทำให้ต้องหันไปพึ่งบุตรหลาน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพึ่งพาเงินช่วยเหลือจากรัฐบาล

1.2.4 **การวางแผนทางการเงิน และปัจจัยที่มีอิทธิพลในด้านการเงิน**

ปัจจุบันรัฐบาลมีการใช้งบประมาณในการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น ในขณะที่การใช้จ่ายของในภาคครัวเรือนอยู่ในระดับต่ำ แต่หนี้ครัวเรือนอยู่ในระดับสูง ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการขยายตัว การที่รัฐเก็บภาษีจำนวนมากเพื่อเป็นสวัสดิการผู้สูงอายุจึงอาจถือว่าเป็นภาระอย่างหนึ่งที่สังคมไทยต้องรับผิดชอบร่วมกัน ดังนั้น การให้ความรู้ความเข้าใจในด้านการเงิน รวมถึงวิธีบริหารจัดการและการวางแผนทางการเงินแก่ผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งสำคัญ ปัจจัยที่มีอิทธิพลในด้านการเงินต่อผู้สูงอายุมากที่สุด เช่น สภาพของครอบครัว ตำแหน่งหน้าที่การเงิน เงินบำเหน็จบำนาญ เลี้ยงชีพสำหรับข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับพนักงานบริษัทเอกชน

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจะมีการเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง แต่ส่วนใหญ่จะมีการศึกษาในขอบเขตเฉพาะเจาะจง ในลักษณะหน่วยย่อยของสังคม แยกตามภูมิภาคของประเทศ องค์การระดับท้องถิ่นหรือระดับหน่วยงาน จึงจำเป็นต้องมีการรวบรวม

ผลงานวิจัยด้านคุณภาพชีวิตอย่างเป็นระบบให้เกิดเป็นองค์ความรู้ในภาพรวม สะท้อนถึงปัญหาที่แท้จริง เพื่อหาแนวทางแก้ไขอย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์การสังเคราะห์งานวิจัย

2.1 เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

2.2 สรุปผลงานวิจัยที่สังเคราะห์ได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

3. ขอบเขตของการสังเคราะห์งานวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ รายงานการวิจัยของอาจารย์และหน่วยงานต่าง ๆ สารนิพนธ์ คุชฎินิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และบทความวิจัย ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ ที่สามารถสืบค้นและดาวน์โหลดได้จากฐานข้อมูลออนไลน์ของโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ Thai Library Integrated System (ThaiLis) ซึ่งเป็นผลงานที่มีการเผยแพร่ในช่วงปี 2542 - 2559 จำนวน 79 เรื่อง

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีขอบเขตดังนี้

3.2.1 สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย ประกอบด้วย ประเภทงานวิจัย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย ปีที่เผยแพร่ พื้นที่ที่ทำการวิจัย และสถาบันที่ทำการวิจัย

3.2.2 สังเคราะห์วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย รูปแบบการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีเก็บข้อมูล กรอบแนวคิดในการวิจัย สมมติฐานงานวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ

3.2.3 สังเคราะห์ผลการวิจัย ประกอบด้วย การพิสูจน์สมมติฐาน ข้อค้นพบจากการวิจัย และข้อเสนอแนะ

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

“คุณภาพชีวิต”	หมายถึง	สภาวะความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตในระดับที่เกิดความพึงพอใจทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม ตลอดจน โภชนาการ การศึกษา รายได้ และที่อยู่อาศัย
“ผู้สูงอายุ”	หมายถึง	บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิง
“สังคมผู้สูงอายุ”	หมายถึง	สังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมดในประเทศ หรือมีประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ (องค์การสหประชาชาติ: 2549)
“สวัสดิการ”	หมายถึง	ระบบการจัดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรมและให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และการบริการสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับและมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ
“งานวิจัย”	หมายถึง	รายงาน การวิจัย บทความวิจัย วิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือสารนิพนธ์ของสถาบันอุดมศึกษา หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีการเผยแพร่
“การสังเคราะห์งานวิจัย”	หมายถึง	การนำผลงานวิจัยตั้งแต่ 2 ชิ้นขึ้นไป มาบูรณาการเพื่อนำผลการวิจัยทั้งหมดไปหาข้อสรุปร่วมกันในเรื่องที่ศึกษา โดยเป็นการพัฒนาต่อยอดจากผลงานวิจัยเดิม

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 5.1 ได้องค์ความรู้ในภาพรวมของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
- 5.2 สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนหรือนโยบายนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การสังเคราะห์งานวิจัยคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ มีเป้าหมายเพื่อรวบรวมองค์ความรู้ในด้านเนื้อหาที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้จึงมีการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การสังเคราะห์งานวิจัย

ส่วนที่ 2 คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 3 การจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 4 การเข้าสู่สังคมสูงอายุของประเทศไทย

ส่วนที่ 5 การสร้างความมั่นคงด้านการเงินและรายได้ของผู้สูงอายุ

1. การสังเคราะห์งานวิจัย

ในส่วนนี้เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ด้านวิธีการการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์งานวิจัย ประกอบด้วย ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย ความสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัย และกระบวนการสังเคราะห์งานวิจัย

1.1 ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง การนำส่วนย่อยมาประกอบเข้าด้วยกันจนเกิดสิ่งใหม่ มีด้วยกัน 3 ระดับคือ ระดับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์จนเกิดความรู้ในหัวข้อนั้น ๆ เรียกว่าการวิเคราะห์แบบเมตา (Meta analysis) ระดับที่นำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์จนเกิดเป็นสาขาใหม่เรียกว่า เมกะอนาไลซิส (Mega analysis) และระดับที่นำสาขาที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์เรียกว่า การวิเคราะห์ระดับสูง (Super analysis) (อังคินันท์ อินทรกำแหง, 2551)

การสังเคราะห์งานวิจัย จำแนกได้เป็น 2 ประการ ได้แก่

1) การสังเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative synthesis) เป็นการอ่านรายงานการวิจัย แล้วนำมาสรุปเข้าด้วยกัน

2) การสังเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative synthesis) เป็นการวิเคราะห์ตัวเลขหรือค่าสถิติที่ปรากฏในงานวิจัยเหล่านั้นมาคำนวณเพิ่มเติม ทำให้เกิดข้อสรุปใหม่ ผลการสังเคราะห์เชิงปริมาณจึงสอดคล้องกันไม่ว่าจะมีผู้สังเคราะห์กี่คนก็ตาม

1.2 ความสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยในแต่ละเรื่องสามารถนำข้อสรุปที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ไป ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง ดังนั้น ในการวิจัยจึงต้องมีการสังเคราะห์เนื้อหาทั้งในเชิงทฤษฎี เชิงวิธีวิทยาการวิจัย และผลการวิจัย เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) กล่าวว่า ความจำเป็นในการสังเคราะห์งานวิจัย มีสาเหตุอันเนื่องมาจาก

- 1) ธรรมชาติของศาสตร์ ต้องสั่งสมความรู้ (กิจกรรมที่นักวิจัยทุกคนต้องทำ)
- 2) ปริมาณงานวิจัยเพิ่มมากขึ้น จำเป็นต้องมีการสรุปผลการวิจัยในภาพรวม
- 3) ผลการวิจัยขัดแย้งกัน จำเป็นต้องหาข้อสรุปสุดท้ายที่ชัดเจน
- 4) วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่ใช้ไม่มีระบบ

โดยมีหลักการในการสังเคราะห์งานวิจัย ดังนี้

- 1) งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ให้ข้อค้นพบแต่ละมุมมองของปรากฏการณ์ที่ต้องการ
ทุกเรื่องมารวมกัน
- 2) ผลการสังเคราะห์งานวิจัยให้ภาพรวมที่กว้างขวางลุ่มลึกกว่าการนำผลการวิจัย
- 3) การสังเคราะห์งานวิจัยใช้ระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ (scientific method)
- 4) การสังเคราะห์งานวิจัยทำได้สองแบบ คือ เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย และเป็นงานวิจัย

นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2541) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัยไว้ 3 ประการ ดังนี้

- 1) ความสำคัญในฐานะเป็นกิจกรรมสำคัญที่นักวิจัยทุกคนต้องทำ อันจะเอื้ออำนวยให้ศาสตร์ทุกสาขาวิชาเกิดการสั่งสมความรู้ การสังเคราะห์งานวิจัยในอดีตทำให้ได้แนวทางการทำวิจัยต่อยอดอันจะเกิดความรู้ใหม่ และการสังเคราะห์เชื่อมโยงงานวิจัยที่ทำใหม่กับงานวิจัยในอดีต ทำให้ตอบได้ว่างานวิจัยที่ทำใหม่มีส่วนสร้างเสริมความรู้เดิมตรงจุดไหนและอย่างไร อันมีผลทำให้เกิดการสั่งสมเพิ่มพูนความรู้ใหม่

2) ความสำคัญในฐานะเครื่องมือแสวงหาความรู้ใหม่ การอ่านรายงานวิจัย โดยทั่วไปผู้อ่านจะได้ความรู้ตามที่ปรากฏในรายงาน ไม่ว่าจะอ่านงานวิจัยมากเท่าไร แต่การอ่าน และสังเคราะห์งานวิจัยหลายเรื่องนั้น นอกจากจะได้ความรู้ตามที่ปรากฏจากงานวิจัยแต่ละเล่มแล้ว ยังได้ความรู้ที่เกิดจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของผลวิจัย พร้อมทั้งผลการสังเคราะห์ซึ่งอธิบายสาเหตุของความเหมือนและความต่างนั้นด้วย ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่ได้เพิ่มมานี้ เปรียบได้กับความรู้จากการวิจัยที่ศึกษากลุ่มประชากรขนาดใหญ่เท่ากับ ประชากรจากงานวิจัยทุกเล่มหลอมรวมกัน นับเป็นความรู้ใหม่อันเกิดจากการสังเคราะห์งานวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อศาสตร์ทุกสาขาวิชา

3) ความสำคัญในฐานะเครื่องมือสรุปรวมงานวิจัย เนื่องจากในยุคเทคโนโลยี ก้าวหน้าช่วยเอื้อให้นักวิจัยทำวิจัยกันมากขึ้น และทำเสร็จรวดเร็วมมากขึ้น ส่งผลให้มีรายงานวิจัยมากขึ้นทุกปี การอ่านรายงานวิจัยต้นฉบับทำได้ยากเพราะปริมาณงานวิจัยมีมาก เกิดความจำเป็นต้องสังเคราะห์งานวิจัย เมื่อมีรายงานการสังเคราะห์งานวิจัย ผู้อ่านสามารถอ่านรายงานนี้เพียงเล่มเดียว แต่ได้ความรู้ทั้งหมดจากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์นั้นเรียบร้อยเรื่องได้ โดยใช้เวลาน้อยกว่าอ่านรายงานวิจัยต้นฉบับทีละฉบับ ความสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัยทั้งสามประเด็นนี้ส่งผลให้วงการวิจัยตื่นตัวและมีความพยายามในการพัฒนาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยให้สามารถสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ดียิ่งขึ้น

1.3 กระบวนการสังเคราะห์งานวิจัย

นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (2541) กล่าวว่า การสังเคราะห์งานวิจัยมีกระบวนการสำคัญเช่นเดียวกับกระบวนการวิจัยทั่วไป ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

- 1) ขั้นตอนการกำหนดปัญหาวิจัย
 - 2) ขั้นตอนการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกรอบความคิดและกำหนดสมมุติฐานวิจัย
 - 3) ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การระบุนงานขอบข่ายงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์ การคัดสรรงานวิจัย การประเมินคุณภาพงานวิจัย และการอ่านและบันทึกข้อมูลที่ได้จากงานวิจัย
 - 4) ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์งานวิจัย
 - 5) ขั้นตอนการสรุปผลการสังเคราะห์งานวิจัย
- สำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ เลือกใช้การสังเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาควบคู่กับการสังเคราะห์เชิงปริมาณด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงสถิติ

2. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

2.1 ความหมายของคุณภาพชีวิต

องค์การอนามัยโลก (WHO) (The WHOQOL Group, 2538) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับบริบททางสังคม วัฒนธรรม และค่านิยม ในเวลานั้น ๆ และมีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย ความคาดหวัง และมาตรฐานที่แต่ละคนกำหนดขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 4 มิติ ดังนี้ (อ้างถึงใน กาญจนนา ตั้งชลทิพย์ และคณะ, 2557)

- 1) มิติด้านสุขภาพกาย (Physical)
- 2) มิติด้านสุขภาพจิต (Psychological)
- 3) มิติด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationships)
- 4) มิติด้านสภาพแวดล้อม (Environmental)

โดยองค์การอนามัยโลกได้นิยามความหมายของคุณภาพชีวิตว่า เป็นการรับรู้ความพึงพอใจ และสถานะของบุคคลในการดำรงชีวิตในสังคม โดยจะสัมพันธ์กับเป้าหมายและความคาดหวังของตนเองภายใต้บริบทของวัฒนธรรม ค่านิยม มาตรฐานของสังคม และสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ศักดิ์ศรี และบริการด้านต่าง ๆ ตลอดจนลักษณะทางการเมืองการปกครองในสังคมที่อยู่อาศัย และสามารถประเมินคุณภาพชีวิตในด้านวัตถุวิสัย และด้านจิตวิสัย (วรรณภา กุมารจันทร์, 2543)

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ หมายถึง ความเป็นอยู่ที่ดีของผู้สูงอายุ เป็นการรับรู้หรือเป็นความเข้าใจที่มีต่อสถานภาพชีวิตของตนเอง ภายใต้บริบทของระบบค่านิยมและวัฒนธรรม คุณภาพชีวิตเป็นมโนทัศน์ มโนคติที่มีขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ที่สลับซับซ้อน เช่น สภาวะทางจิตใจ สุขภาพทางร่างกาย ระดับความเป็นตัวของตัวเอง ความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้สูงอายุนั้นมีความสุขในการดำเนินชีวิต (ณัฐรัชชธร เศษสิทธิ์บุลพ, 2557: 19) ทำนองเดียวกับที่กาญจนพร อ่วมสำอางค์ (2547 : 12, อ้างถึงใน พิสิษฐ์ จอมบุญเรือง, 2558: 5) ได้สรุปความหมายของคุณภาพชีวิตว่าหมายถึงการมีสภาพความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดีหรือการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขโดยวัดได้จากความรู้สึกพึงพอใจในด้านร่างกายและสติปัญญา ด้านจิตใจและอารมณ์ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม รวมถึงด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิตโดยผ่านการรับรู้และประเมินด้วยตนเอง สอดคล้องกับ พงณา ศรีเจริญ (2544: 31) กล่าวว่าคุณภาพชีวิต หมายถึง การมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของสังคม และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศ ในขณะที่กระทรวงสาธารณสุข (2535: 72, อ้างถึงใน ศิรินุช ฉายแสง: 2553) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตของมนุษย์ ในระดับที่

เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐานในสังคมหนึ่ง ๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง และคุณภาพชีวิตของประชาชนจะดี หมายถึง ครอบครัวหรือชุมชนนั้นได้บรรลุเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ครบถ้วนทุกประการ

นอกจากนี้ ยังมีผู้นิยามความหมายของคุณภาพชีวิตผ่านงานวิจัยไว้หลายท่าน ยกตัวอย่างได้ดังนี้

สุนันท์ บุราณรัมย์ (2542: 11) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตในระดับที่เหมาะสมของมนุษย์ตามสภาพความจำเป็นพื้นฐานในสังคม ซึ่งสนองต่อสิ่งที่ต้องการทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางอารมณ์ ทางสังคม และทางความคิดอย่างพอเพียง จนก่อให้เกิดความมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี

วิโรจน์ เรื่องสะอาด (2549: 8-9) คุณภาพชีวิต หมายถึง การรับรู้ความพึงพอใจในชีวิต การมีความสุข การรับรู้สถานะของบุคคลในการดำเนินชีวิตในสังคมโดยสัมพันธ์กับเป้าหมายและความคาดหวังของตนและความพึงพอใจในชีวิตทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางด้านสังคม และสภาพแวดล้อมของบุคคล ภายใต้วัฒนธรรมและบริบทของสังคมของบุคคลในการดำรงชีวิตในสังคม ภายใต้วิถีชีวิตของแต่ละบุคคล

สำราญ จุช่วย (2554: 21) คุณภาพชีวิต เป็นชีวิตที่มีความสุขทั้งร่างกาย จิตใจ ซึ่งเป็นผลจากการตอบสนองความต้องการทั้งภายใน และภายนอกที่เหมาะสมกับวิถีการดำรงอยู่ของมนุษย์

ธนศ ถวิลหวัง (2558: 2) คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาวะความพร้อมของบุคคลทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตที่จะสามารถส่งผลให้เขาดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากคำจำกัดความข้างต้นสรุปได้ว่า “คุณภาพชีวิต” หมายถึง การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทั้งในด้านร่างกาย และจิตใจ รวมทั้งสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม ตลอดจนทั้งศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมในสังคมได้ในระดับที่เหมาะสม

2.2 องค์ประกอบหรือคุณลักษณะของคุณภาพชีวิตที่ดี

WHO QOL Group, องค์การอนามัยโลก (2539) กล่าวว่าเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ชนิด คือ แบบภาวะวิสัย (Perceived objective) และอัตวิสัย (self-report subjective) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านร่างกาย (physical domain) คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคลซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึง

ความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงผลกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณไม่จำเป็นต้องพึ่งพาญาติต่าง ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ เป็นต้น

2) ด้านจิตใจ (psychological domain) คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเศร้า หรือกังวล การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตน ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ถึงความเชื่อด้านวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น

3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (social relationships) คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย

4) ด้านสิ่งแวดล้อม (environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าคุณได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสาร หรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

Zhan (2535, อ้างถึงใน วิโรจน์ เรื่องสะอาด, 2549: 9-10) ได้กล่าวว่าคุณภาพชีวิตมีองค์ประกอบ 4 ด้านคือ

1) ด้านความพึงพอใจในชีวิต เป็นการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาวะภายนอกที่ได้รับอิทธิพลจากภูมิหลังของชน บุคลิกลักษณะ สิ่งแวดล้อม และสถานะทางสุขภาพ สิ่งที่คุณรับรู้ถึงสิ่งที่ตนเองครองอยู่ ซึ่งอยู่ระหว่างความต้องการ ความคาดหวัง ความใคร่ ความปรารถนาที่ตั้งไว้ และความสำเร็จที่ได้รับ

2) ด้านอัตมโนทัศน์ เป็นความเชื่อและความรู้สึกที่คน ๆ หนึ่งมีต่อตนเอง ความเชื่อ ความรู้สึกเหล่านี้มาจากการรับรู้โดยเฉพาะการรับรู้ปฏิกริยาของผู้อื่นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของคน ๆ หนึ่งเกี่ยวกับตนเองในห้วงเวลาหนึ่ง

3) ด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกาย เป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม โดยประเมินในเรื่องการรับรู้สภาพสุขภาพของบุคคล สิ่งที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับสังคมและยังต้องพิจารณาถึงอิทธิพลทางสังคมสิ่งแวดล้อม และการเมืองด้วย

4) ด้านสังคมและเศรษฐกิจ เป็นการประเมินการประกอบอาชีพ การศึกษา และรายได้ ซึ่งถูกกำหนดเป็นมาตรฐานทางสังคม

Daily Technology (ข้อมูลออนไลน์, 2558) ระบุว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตตามทฤษฎีของนักจิตวิทยาได้แบ่งคุณภาพชีวิตของมนุษย์ออกเป็น 4 ด้าน คือ

1) ด้านกาย ได้แก่ โครงสร้างทางร่างกาย และ สุขภาพร่างกาย รวมถึงด้านบุคลิกภาพด้วย

2) ด้านจิต ได้แก่ สภาพจิตใจและสุขภาพจิตรวมถึงด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้วย

3) ด้านสังคม ได้แก่ สถานะทางสังคม ยศ ตำแหน่ง เกียรติยศชื่อเสียง การยอมรับนับถือ รวมถึงการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วย

4) ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจการเงินและรายได้ที่มั่นคง เป็นต้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าคุณภาพชีวิตที่ดี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจหรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ต้องอยู่ในระดับที่เหมาะสม

3. การจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

การจัดสวัสดิการในสังคมไทยในยุคต้น ๆ จะเห็นได้ว่าเป็นไปในลักษณะบรรเทาปัญหาหรือแบบเก็บตก (Residualism) เน้นการแก้ไขปัญหาในรูปของการให้การสงเคราะห์มากกว่าป้องกันมิให้เกิดปัญหา เมื่อสภาพสังคมเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงสู่ยุคอุตสาหกรรมก็เริ่มจัดให้มีการประกันสังคมแต่ยังไม่สมบูรณ์ เช่น กรณีเจ็บป่วยหรือประสบอันตราย มีเพียงประกันสังคม และการบริการขั้นพื้นฐานคือการให้บริการสาธารณสุข สาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ

การจัดสวัสดิการแบบผสมผสานใน 3 รูปแบบ คือ มีการช่วยเหลือประชาชน (Public Assistance) การบริการสังคม (Social Service) และประกันสังคม (Social Insurance) โดยมีวิธีช่วยเหลือโดยการให้บริการ การดูแล ให้สิ่งของ ให้เงิน จะช่วยให้สังคมไทยอยู่อย่างปกติสุขอย่างยั่งยืน หากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเน้นความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุ อุตสาหกรรม จะส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมก่อให้เกิดปัญหาสังคมขึ้นมาเรื่อยๆ ภาวะตกเป็นของรัฐบาลในเรื่องของการ

ดูแลช่วยเหลือแม้จะมีภาคเอกชนมาแบ่งเบาในเรื่องการประกันสังคมไปบ้างแต่ยังไม่สามารถจัดสวัสดิการได้อย่างเพียงพอและทั่วถึง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส (ทรงธรรม สวณิชะ, 2540 อ้างถึงใน ชันย์นิชา พิภูสินอักษรชัย, 2553: 10)

รัฐบาลถือว่า รัฐสวัสดิการเป็นหน้าที่สำคัญในการดูแลทุกข์สุขของประชาชน เนื่องจากเป็นกลไกสำคัญในการช่วยกระจายรายได้ ความกินดีอยู่ดีที่เท่าเทียมกันในสังคม โดยเฉพาะการลดช่องว่างระหว่างผู้ที่มีฐานะดี กับผู้ที่มีฐานะด้อย และรัฐให้ความสำคัญคุ้มครองในเรื่องของมาตรฐานขั้นต่ำของรายได้ โภชนาการ สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย และการศึกษาแก่ประชาชน โดยเท่าเทียมกัน (ชันย์นิชา พิภูสินอักษรชัย, 2553: 10)

หลักการการสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องผู้สูงอายุ ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2542 แนวนโยบายผู้สูงอายุของประเทศไทย ที่ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ ส่งผลให้เกิดการผลักดันพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวกำหนดแนวนโยบายการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองการส่งเสริมและการสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเป็นสำคัญ โดยการกำหนดให้มีการสร้างระบบการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน การส่งเสริมกองทุนผู้สูงอายุเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมของผู้สูงอายุในชุมชนมากขึ้น ซึ่งพระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายที่เอื้อให้เกิดโครงสร้างองค์กรและระบบบริหารจัดการที่ดี ในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุของประเทศเพื่อรองรับสิทธิสำหรับผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องในมาตรา 11 โดยสิทธิผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ได้เพิ่มเติมสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ, 2557)

- 1) การบริการทางแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ
- 2) การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต
- 3) การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม
- 4) การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน
- 5) การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะหรือการบริการสาธารณะอื่น
- 6) การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม
- 7) การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ
- 8) การช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง

9) การให้คำแนะนำปรึกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีหรือในทางการแก้ไข ปัญหาครอบครัว

- 10) การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง
- 11) การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- 12) การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี

ผลจากพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ส่งผลให้ภาครัฐที่เป็นกลไกที่จะนำไปสู่การ ปฏิบัติ ต้องให้ความสำคัญกับสิทธิของผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ ซึ่ง หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องหรือปฏิบัติงานเพื่อผู้สูงอายุ จะต้องให้ความสำคัญถึงสิทธิของผู้สูงอายุ ข้างต้นด้วย

พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม (2546: 7) ให้ความหมายของสวัสดิการ สังคมว่าหมายถึง ระบบการจัดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การ พัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรมและเป็นไปตามมาตรฐาน ทั้ง ทางด้านการศึกษา สุขอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการ ยุติธรรม และการบริการสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้อง ได้รับและมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ

สวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบการจัดสรรการบริการสังคมในลักษณะของโครงการ หรือบริการต่าง ๆ ให้กับทุกคนในสังคม โดยเน้นสิทธิความเท่าเทียมกันที่จะได้รับบริการอย่างเป็น ธรรมและเสมอภาค เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในสังคม การพัฒนาสังคม โดยรวม รวมทั้งระบบความมั่นคงทางสังคมของคนทุกคนในสังคม (อุไรวรรณ ภักดีนุกุลกิจจา, 2551: 19)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ได้กำหนดว่า ทุกคนที่เกิดมาในโลกนี้จะต้องได้รับการ ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานอันเป็นสิทธิที่ทุกคนจะต้องได้รับ และเป็นหน้าที่ของรัฐที่ จะต้องจัดบริการต่าง ๆ ไว้ให้ ซึ่งความต้องการขั้นพื้นฐานนี้ หมายถึง อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และ ยารักษาโรค (อุไรวรรณ ภักดีนุกุลกิจจา, 2551: 19)

งานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ รัฐควรมุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมี สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ และมีความรู้สึกรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่ง หมายถึงว่าผู้สูงอายุนั้นเป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้น แนวคิดที่ยึดถือกันมานานและใช้เป็น รากฐานในการปฏิบัติต่อผู้สูงอายุ ประกอบด้วยแนวคิด 2 ประการ คือ (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2544 อ้างถึงในอุไรวรรณ ภักดีนุกุลกิจจา, 2551: 22-23)

1) แนวคิดด้านมนุษยธรรม (Humanitarian aspect of aging) หมายถึง ผู้สูงอายุควรได้รับความช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรม และความต้องการในด้านสุขภาพอนามัยและโภชนาการที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ครอบครัว สวัสดิการสังคม ความมั่นคงทางรายได้ และการจ้างงาน รวมถึงการศึกษา

2) แนวคิดด้านพัฒนา (Developmental aspect of aging) หมายถึง แนวคิดที่มีต่อบทบาทของผู้สูงอายุในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ดังนั้น การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุจึงต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีการบูรณาการในหลายภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ทั้งนี้เพื่อรองรับจำนวนผู้สูงอายุที่จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะเดียวกัน ภาครัฐจะต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบายจากเชิงรับมาเป็นเชิงรุก เช่น การสร้างความตระหนักให้คนในชาติเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุว่าเป็นบุคคลที่ทรงคุณค่าต่อสังคม มิใช่ภาระของสังคม

ในประเทศไทย มีประกาศและระเบียบในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุอย่างกว้างขวาง โดยรูปแบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในประเทศไทยมีดังนี้

- 1) การประกันสังคม เป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตและคุ้มครองลูกจ้าง
- 2) การช่วยเหลือสาธารณะ เป็นการสงเคราะห์แบบให้เปล่าสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ด้อยโอกาสทางสังคม และไร้ที่พึ่ง
- 3) การบริการสังคมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ สุขภาพอนามัย การศึกษา ที่อยู่อาศัย การมีงานทำและการมีรายได้ และบริการสังคมและนันทนาการ
- 4) การช่วยเหลือเกื้อกูลของภาคประชาชน เช่น การจัดสวัสดิการชุมชนที่ครอบคลุมการเกิด แก่ เจ็บ ตาย กลุ่มออมทรัพย์ ที่มีรูปธรรมก้าวหน้าชัดเจนทั้งในเชิงองค์ความรู้ กลไก และพื้นที่ดำเนินการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ยังคงให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ จะเห็นได้จากมาตรา 48 วรรคสอง บัญญัติว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา 71 วรรคสาม บัญญัติว่า รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ รวมถึงแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่เน้นให้มีการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว รวมถึงให้นำแผนยุทธศาสตร์ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อบรรลุเป้าหมาย “ประชาชนสุขภาพดี เจ้าหน้าที่มีความสุข ระบบสุขภาพยั่งยืน”

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจุบันงานสวัสดิการสังคมของประเทศไทยมีรัฐบาลเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบหลัก และเมื่อสังคมไทยก้าวสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ภาครัฐมีแนวโน้มที่จะส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสวัสดิการผู้สูงอายุมากขึ้น

4. การเข้าสู่สังคมสูงอายุของประเทศไทย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (2546:

1) ผู้สูงอายุ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย

นายแพทย์บรรด ศิริพานิช และปกิณกะ (ข้อมูลออนไลน์: 2549) ระบุว่าข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปทั้งชายและหญิง ซึ่งในการศึกษารวบรวมข้อมูลประชากรผู้สูงอายุได้แบ่งผู้สูงอายุเป็น 2 กลุ่มคือ ผู้สูงอายุตอนต้น และผู้สูงอายุตอนปลาย

1) ผู้สูงอายุตอนต้น หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 60 - 69 ปี ทั้งชายและหญิง

2) ผู้สูงอายุตอนปลาย หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 70 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิง

อายุขัยเฉลี่ยเมื่ออายุ 60 ปี หมายถึง จำนวนปีที่บุคคลหนึ่งเมื่ออายุครบ 60 ปีแล้ว มีโอกาสที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไปจนกระทั่งตาย

เฉลิมพล แจ่มจันทร์ และคณะ (2556: 6) คำว่า “ผู้สูงอายุ” (elderly) นั้น องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ไม่ได้มีการกำหนดเกณฑ์อายุเริ่มต้นที่เป็นมาตรฐาน เพียงยอมรับโดยทั่วไปว่าหมายถึงบุคคลหรือกลุ่มประชากรที่มีอายุตามปีปฏิทิน (calendar age, chronological age) ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นเกณฑ์อายุเริ่มต้นเดียวกับขององค์การอนามัยโลกที่ใช้ในการกำหนดช่วงอายุของผู้สูงอายุ ในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว แม้ในบางกรณีอาจไม่ได้กำหนดอย่างเป็นทางการหรือระบุชัดเจนทางกฎหมาย แต่โดยส่วนใหญ่มักถูกอ้างอิงหรือตกลงไว้ที่เกณฑ์อายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย กำหนดไว้หรือตกลงไว้ที่อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

การรับรู้เรื่องความสูงอายุ หรือ การเข้าสู่วัยสูงอายุ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรับรู้เรื่องอายุของบุคคลอาจแบ่งออกได้เป็น 5 ลักษณะใหญ่ ๆ ได้แก่

1) อายุตามปีปฏิทิน หรือ อายุตามวัย เป็นตัวชี้วัดอายุของบุคคลหนึ่งซึ่งแสดงระยะเวลาจำนวนปีที่บุคคลนั้นมีชีวิตมานับตั้งแต่เกิด

2) อายุทางชีววิทยา เป็นอายุที่อธิบายด้วยการเปลี่ยนแปลงของสภาพร่างกาย และการเปลี่ยนแปลงของสภาพจิตใจของบุคคล

3) อายุทางสังคม หมายถึง อายุของบุคคลที่อธิบายด้วยการเปลี่ยนแปลงของสถานภาพและบทบาททางสังคมของบุคคลนั้นในสังคมอาศัยอยู่

4) อายุทางอัตวิสัย หมายถึง การสูงอายุของบุคคลซึ่งตัดสินโดยการรับรู้ ค่านิยม และบรรทัดฐานของชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ ที่บุคคลอาศัยอยู่

5) การสูงอายุในมิติอื่น ๆ อาจพิจารณาจากระดับของความเปราะบาง ระดับความต้องการความช่วยเหลือหรือความคุ้มครองทางสังคมของบุคคลนั้น ๆ ร่วมด้วกับการพิจารณาการสูงอายุตามปีปฏิทิน หรือการสูงอายุตามสภาพร่างกาย หรือลักษณะภายนอก

องค์การสหประชาชาติ (2549) นิยามคำว่า “สังคมผู้สูงอายุ (Aging society)” ว่า หมายถึง สังคมหรือประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมดในประเทศ หรือมีประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ ทั้งนี้ แต่ละประเทศอาจจะเผชิญกับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในช่วงเวลาและเหตุการณ์ที่แตกต่างกันไปตามลักษณะและสภาพแวดล้อมของแต่ละประเทศ โดยอาจเป็นผลมาจากหลาย ๆ ปัจจัย อาทิเช่น ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ การพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ นโยบายการวางแผนครอบครัวหรือการควบคุมการมีบุตร การโภชนาอาหารที่ดี และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ช่วยให้ประชากรทั่วโลกมีอายุที่ยืนยาวมากขึ้น เป็นต้น

จากข้อมูลขององค์การสหประชาชาติ พบว่าในปี พ.ศ. 2590 จะเป็นครั้งแรกของโลกที่ประชากรอายุ 60 ปี จะมีจำนวนมากกว่าประชากรวัยเด็ก นอกจากนี้ จากการคาดการณ์จำนวนประชากรผู้สูงอายุในปี พ.ศ. 2593 ในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่จะมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุมากเป็นอันดับที่ 2 รองจากประเทศสิงคโปร์ และประเทศลาวจะเป็นประเทศที่มีสัดส่วนของจำนวนประชากรผู้สูงอายุต่ำที่สุดในกลุ่ม

ในระดับภูมิภาคเอเชียพบว่า ประเทศไทยมีสัดส่วนของประชากรสูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาปัจจัยภายในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นอัตราเจริญพันธุ์รวมของเพศหญิง ซึ่งอยู่ที่ 1.7 คน ก็เป็นอัตราที่ต่ำกว่าระดับทดแทน โดยมีแนวโน้มลดลงจากอดีตและคาดว่าน่าจะลดลงอีกในอนาคต รวมถึงอัตราการตายก็จะมีแนวโน้มลดลงเช่นกัน ส่วนคนจะมีอายุยืนยาวขึ้น ทำให้โครงสร้างของประชากรไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องเข้าสู่ “สังคมสูงอายุ” (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, กระทรวงแรงงาน, 2550: 10-11 อ้างถึงใน ฅญฐ์ชยธรเดชสิทธิ์บุลพ, 2557: 10)

รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2556 โดยมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.) กล่าวว่า สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ หมายถึง สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงอายุในพื้นที่เดียวกัน ในอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 20 ขึ้นไป

หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงอายุในพื้นที่เดียวกัน ในอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 14 ขึ้นไป

ที่ประชุมสมัชชาโลกว่าด้วยผู้สูงอายุ (World Assembly on Aging) ถือว่าผู้สูงอายุ (Elderly) คือบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก (บุญมา สินธุประมา, 2539 อ้างถึงใน ฌ็องส์ชยธร เดชสิทธิ์บุลพ, 2557: 8) โดยคำที่ใช้ในการประชุมขององค์การสหประชาชาติในปัจจุบันตกลงใช้คำว่า Older Persons

ปัจจุบันเป็นที่รับรู้แล้วว่าประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aged society) แต่คนไทยจำนวนมากอาจคาดไม่ถึงคือ นับแต่ต่อไปสังคมไทยจะมีอายุสูงขึ้นอย่างรวดเร็วมาก โดยเฉพาะเมื่อประชากรรุ่นที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2506 - 2526 ซึ่งเป็นคลื่นประชากรที่ใหญ่มากจนอาจเรียกได้ว่าเป็น “สินามิประชากร” เคลื่อนตัวเข้าสู่ฝั่งจนกลายเป็นผู้สูงอายุในอีก 10 - 20 ปีข้างหน้า เมื่อนั้นจำนวนและสัดส่วนผู้สูงอายุไทยจะเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2557: 50)

แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้มีการกำหนดโครงการพัฒนาและสร้างเสริมศักยภาพคนไทยกลุ่มวัยผู้สูงอายุเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเดินหน้าประเทศ และช่วยเพิ่มขีดความสามารถในด้านต่าง ๆ เมื่อก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุแบบสมบูรณ์ อาทิเช่น ปรับปรุงมาตรการกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการสุขภาพจากการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การแพทย์ก้าวหน้าและนวัตกรรมบริการสุขภาพ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ ช่องทาง และบริการที่จัดไว้สำหรับผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุรับรู้และเข้าใจในสิทธิด้านสุขภาพของตนเอง เป็นต้น

จึงอาจสรุปได้ว่า ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแบบสมบูรณ์ เด็กและผู้สูงอายุเริ่มมีจำนวนมากกว่าประชากรในวัยแรงงาน และอีกไม่นานประชากรวัยเด็กจะมีน้อยกว่าผู้สูงอายุ สถานการณ์นี้เป็นผลมาจากการลดภาวะเจริญพันธุ์อย่างรวดเร็ว และการลดลงอย่างต่อเนื่องของระดับการตายของประชากร ทำให้จำนวนและสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุของไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ในช่วงเกือบ 20 ปีที่ผ่านมา มีความตื่นตัวในด้านคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุมากขึ้น

5. การสร้างความมั่นคงด้านการเงินและรายได้ของผู้สูงอายุ

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบ้านที่อยู่อาศัยในสภาพที่ดี อาหารที่มีคุณค่า การรักษาพยาบาล เสื้อผ้า การซื้อหาอุปกรณ์อำนวยความสะดวกและการทำกิจกรรมสังคม การที่ผู้สูงอายุมีความมั่นคง

ทางเศรษฐกิจ และรับรู้ว่าคุณเองมีรายได้เพียงพอในการใช้จ่ายตามที่ตนเองต้องการ ย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตผู้สูงอายุ (อุมพร อุดมทรัพย์กุล, 2536 อ้างถึงใน จันทร์เพ็ญ ทะเรรัมย์, 2551)

ธนาคารโลกได้เสนอกรอบแนวคิดในการปฏิรูประบบบำนาญแก่ประเทศต่าง ๆ เพื่อลดปัญหาของการที่ประชากรมีเงินไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพหลังเกษียณ ซึ่งหากประชากรสามารถมีเงินออมพอใช้หลังเกษียณ จะเป็นการช่วยประเทศชาติลดภาระค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการในการดูแลผู้สูงอายุในอนาคตได้และทำให้ภาครัฐสามารถนำเงินไปใช้ในการพัฒนาประเทศโดยไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อปัญหาหนี้สาธารณะกรอบแนวคิดดังกล่าวเริ่มต้นจากการจัดให้มีการควบคุมการออมเงินในการรองรับผู้สูงอายุสำหรับการดำรงชีพพื้นฐานขั้นต่ำ ตามด้วยการออมในจำนวนขั้นต่ำสุดที่จะเพียงพอสำหรับการใช้ชีวิตหลังเกษียณแบบไม่ตกอยู่ใต้เส้นความยากจน หรือภาวะขาดสนอันไม่อาจยอมรับได้ โดยการออมด้วยจำนวนขั้นต่ำสุดดังกล่าวไม่สามารถทำให้ประชากรดำรงชีวิตได้ใกล้เคียงกับความเป็นอยู่ในช่วงก่อนเกษียณ ทางธนาคารโลกจึงได้กำหนดรูปแบบการออมทั้งภาคบังคับและภาคสมัครใจเพิ่มเติม และการจัดให้มีระบบสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อรองรับการใช้ชีวิตหลังเกษียณ ภายใต้ทฤษฎีเสาหลัก 5 ต้น ดังต่อไปนี้ (อ้างถึงใน วิภาวี เหมพรวิสาร และ พุทธิกุล อัครชลา นนท์, 2557)

- 1) Pillar 0 เงินช่วยเหลือแบบให้เปล่าแก่ผู้สูงอายุ
- 2) Pillar 1 บำนาญภาคบังคับที่กำหนดผลประโยชน์ที่จะได้รับหลังเกษียณ
- 3) Pillar 2 บำนาญภาคบังคับที่กำหนดจำนวนเงินสะสมเพื่อรองรับการเกษียณ
- 4) Pillar 3 บำนาญภาคสมัครใจที่กำหนดจำนวนเงินสะสมเพื่อรองรับการเกษียณ
- 5) Pillar 4 ทรัพย์สินอื่นและการเข้าถึงสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อรองรับการใช้ชีวิตหลังเกษียณ

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ หรือ UNDP ได้กำหนดแนวทางความมั่นคงของชีวิตมนุษย์ออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงด้านอาหาร ความมั่นคงด้านสุขภาพ ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงของบุคคล ความมั่นคงของชุมชน และความมั่นคงทางการเมือง (ศิรินุช ฉายแสง, 2553)

สาธิต บวรสันติสุทธี (2558: 2) อ้างถึงบทความของ ศศ.ดร.ศุภเจตน์ จันทรสาส์น เมื่อปี 2557 ผู้สูงอายุไทยส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม โดยมีผู้สูงอายุเพียงร้อยละ 34.6 เท่านั้นที่มีเงินออม (ไม่มีเงินออมถึงร้อยละ 65.4) โดยร้อยละ 34 ของผู้ที่มีเงินออมไม่ถึง 100,000 บาท ซึ่งถือว่าน้อยมากสำหรับการที่จะอาศัยเงินออมเป็นแหล่งรายได้ในการดำรงชีวิต รวมทั้งใช้เป็นเงินทุนในยามฉุกเฉิน และมีผู้สูงอายุเพียงร้อยละ 6 ที่สามารถอาศัยเงินบำนาญเป็นรายได้หลัก และมีเพียงร้อยละ

ของกองทุนนั้น และจะมีรายได้จากการได้รับเงินบำนาญชราภาพจากกองทุนประกันสังคมตามเงื่อนไขของการเป็นสมาชิก โดยมีสิทธิได้รับสูงสุดไม่เกิน 7,500 บาทต่อเดือนเท่านั้น ยิ่งไปกว่านั้นแรงงานนอกระบบ จะมีเพียงเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามอัตราขั้นบันไดแต่ไม่เกิน 1,000 บาทต่อเดือน จะเห็นได้ชัดว่ารายได้หลังเกษียณของแรงงานภาคเอกชนและนอกระบบของประเทศไทยนั้นไม่เพียงพอต่อความมั่นคงในการดำรงชีพอย่างเป็นปกติหลังเกษียณ ดังนั้น จำเป็นจะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุอย่างรอบคอบ ให้มีความมั่นคงทางรายได้และให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีพอยู่ได้ โดยไม่ต้องพึ่งลูกหลานและอยู่อย่างมีคุณภาพ มีศักดิ์ศรีในสังคมต่อไป และจากการวิจัยของ Zhan (2534, อ้างถึงใน สมพร ชัยยุทธ, 2542: 25) พบว่า โดยทั่วไปความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของคุณภาพชีวิต และมีผลต่อความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นภาพร ชโยวรรณ และคณะ (2532, อ้างถึงใน สมพร ชัยยุทธ, 2542: 25) พบว่า ความยากจนเป็นปัญหาสำคัญที่สุดของผู้สูงอายุเนื่องจากการมีเงิน มีรายได้ จะทำให้ผู้สูงอายุมีโอกาสได้รับการตอบสนองในด้านที่อยู่อาศัยที่มีสภาพดี ได้รับอาหารที่มีคุณค่า ได้รับการรักษาพยาบาลที่ดี มีสิ่งอำนวยความสะดวก และสามารถคงไว้ซึ่งการมีกิจกรรมในสังคมและสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ถึงแม้ที่ผ่านมาประเทศไทยจะมีการจัดตั้งกองทุนต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้สูงอายุ เพื่อช่วยในการเสริมสร้างความมั่นคงทางด้านการเงินและรายได้ของผู้สูงอายุ อาทิเช่น กองทุนประกันสังคม กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ แต่อย่างไรก็ตาม การปฏิรูประบบบำนาญก็ยังเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีการผลักดันให้มีขีดความสามารถในการใช้งานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

บทที่ 3

วิธีการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีการเผยแพร่ในประเทศไทยตั้งแต่ปี 2542 - 2559 โดยเป็นการสังเคราะห์งานวิจัยทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยยึดระเบียบวิธีวิจัยของการสังเคราะห์งานวิจัยซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการสังเคราะห์ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการสังเคราะห์ข้อมูล มีสาระสำคัญดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ รายงานการวิจัยของอาจารย์และหน่วยงานต่าง ๆ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และบทความวิจัย ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ ที่สามารถสืบค้นและดาวน์โหลดได้จากฐานข้อมูลออนไลน์ของโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ Thai Library Integrated System (ThaiLis) รวมถึงการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งอื่น ตลอดจนฐานข้อมูลในหน่วยงานด้านการวิจัย ซึ่งเป็นผลงานที่มีการเผยแพร่ในช่วงปี 2542 – 2559 จำนวน 107 เรื่อง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการคัดเลือกประชากร ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกและใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่นำมาสังเคราะห์จำนวน 79 เรื่อง

เกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัย ได้แก่

- 1) เป็นงานวิจัยที่มีการเผยแพร่ตั้งแต่ปี 2542 – 2559
- 2) เป็นงานวิจัยประเภท สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และบทความวิจัย

- 3) เป็นงานวิจัยที่มีหัวข้อค่อนข้างครบถ้วน เช่น ชื่องาน ชื่อผู้เขียน สถาบันที่ผู้เขียนสังกัด ปีที่จัดทำหรือเผยแพร่ วัตถุประสงค์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ขอบเขตการวิจัย วิธีเก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา สมมุติฐานการวิจัย ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ เป็นต้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสังเคราะห์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสรุปการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการเก็บรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ที่จำเป็นต่อการนำมาสังเคราะห์ ซึ่งมีหัวข้อในการเก็บข้อมูลดังนี้

- 1) ประเภทของงานวิจัย
- 2) ชื่องานวิจัย
- 3) ลักษณะของงานวิจัย
- 4) พื้นที่หรือภูมิภาคที่มีการทำวิจัย
- 5) ชื่อผู้วิจัย
- 6) สาขาวิชาหรือคณะของผู้วิจัย
- 7) สถาบันอุดมศึกษา หรือหน่วยงานที่สังกัด
- 8) ปีที่ทำวิจัย หรือมีการเผยแพร่งานวิจัย
- 9) การรับทุนอุดหนุน
- 10) วัตถุประสงค์งานวิจัย
- 11) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- 12) ขอบเขตของงานวิจัย
- 13) กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย
- 14) วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
- 15) รูปแบบหรือระเบียบวิธีการวิจัย
- 16) สมมุติฐานการวิจัย
- 17) ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย
- 18) ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย
- 19) ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย
- 20) ผลการวิจัย
- 21) ข้อเสนอแนะในการวิจัย
- 22) ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

โดยนำข้อมูลทั้งหมดบันทึกแยกตามประเด็นใส่ในตาราง Excel เพื่อง่ายต่อการค้นหา

ข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยสืบค้นและคัดเลือกข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ค้นหางานวิจัยจากฐานข้อมูลออนไลน์ของโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ Thai Library Integrated System (ThaiLis) เป็นส่วนใหญ่ และค้นหาบทความวิจัยจากระบบอินเทอร์เน็ตผ่านทางเว็บไซต์ต่าง ๆ
- 2) คัดเลือกงานวิจัยที่เป็นไปตามเกณฑ์การคัดเลือกงานวิจัยที่ปรากฏในหัวข้อกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาสังเคราะห์งานวิจัย และมีข้อมูลเพียงพอตามหัวข้อที่ระบุในเครื่องที่ใช้ในการสังเคราะห์
- 3) ศึกษาข้อมูลและบันทึกรายละเอียดแยกประเด็นสรุปตามหัวข้อที่ปรากฏในเครื่องมือที่ใช้ในการสังเคราะห์ลงในตาราง Excel

4. การสังเคราะห์งานวิจัย

ใช้วิธีการสังเคราะห์งานวิจัย 2 ลักษณะ คือ

- 1) การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์เชิงสถิติ เพื่อเปรียบเทียบและรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยจากพื้นที่ที่แตกต่างกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดสิ่งที่พบเหมือนกัน สิ่งที่พบต่างกัน และความสัมพันธ์ที่น่าสนใจอื่น ๆ ที่อาจปรากฏจากการศึกษางานวิจัยหลาย ๆ งาน
- 2) การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา หรือการบรรยายเนื้อหา ของข้อความหรือเอกสาร ในการสังเคราะห์เนื้อหานี้ ได้สรุปผลด้วยการเขียนบรรยายในประเด็นต่าง ๆ ตามประเด็นที่ปรากฏในหัวข้อเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 4

ผลการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในระยะ 17 ปีผ่านมา ตั้งแต่ปี 2542 - 2559 จำนวน 79 เรื่อง ได้เลือกใช้วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการทางสถิติควบคู่กับการวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยแบ่งการนำเสนอผลการสังเคราะห์ออกเป็น 2 ตอนใหญ่ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ

ตอนที่ 1 การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

ตอนที่ 2 สรุปผลงานวิจัยที่สังเคราะห์ได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 1 การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

จุดมุ่งหมายของการนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้เพื่อแสดงถึงลักษณะข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1) ลักษณะข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ประเภทของงานวิจัย คุณลักษณะของงานวิจัย พื้นที่หรือภูมิภาคที่มีการทำวิจัย สาขาวิชาหรือคณะของผู้วิจัย สถาบันอุดมศึกษา หรือหน่วยงานที่สังกัด ปีที่มีการเผยแพร่งานวิจัย และการรับทุนอุดหนุน

2) ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์งานวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ขอบเขตของงานวิจัย กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล รูปแบบหรือระเบียบวิธีการวิจัย สมมุติฐานการวิจัย ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย รวมถึงตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ลักษณะข้อมูลทั่วไป

ลักษณะข้อมูลทั่วไปของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ แสดงให้เห็นข้อมูลเบื้องต้นในภาพรวมของงานวิจัยที่ศึกษาประเด็นด้านคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ประเภทของงานวิจัย คุณลักษณะของงานวิจัย พื้นที่หรือภูมิภาคที่มีการทำวิจัย สาขาวิชาหรือคณะของผู้วิจัย สถาบันอุดมศึกษา หรือหน่วยงานที่สังกัด ปีที่มีการเผยแพร่งานวิจัย และการรับทุนอุดหนุน

1.1.1 ประเภทของงานวิจัย

ประเภทของงานวิจัย หรือระดับงานวิจัยที่ศึกษา ที่นำมาสังเคราะห์ได้จากงานวิจัยของนิสิตนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ และนักวิชาการจากหน่วยงานต่าง ๆ รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามประเภทของงานวิจัย

ประเภทของงานวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
รายงานการวิจัย/การศึกษาค้นคว้าอิสระ	40	50.63
วิทยานิพนธ์	22	27.85
บทความวิจัย	13	16.46
สารนิพนธ์	3	3.80
คู่มือวิทยานิพนธ์	1	1.27
รวม	79	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่างานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์กว่าครึ่งเป็นงานวิจัยประเภทรายงานการวิจัย/การศึกษาค้นคว้าอิสระจำนวน 40 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 50.63 รองลงมาเป็นงานวิจัยประเภทวิทยานิพนธ์จำนวน 22 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 27.85 และบทความวิจัย 13 เรื่อง สารนิพนธ์ 3 เรื่อง และคู่มือวิทยานิพนธ์ 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.46, 3.80 และ 1.27 ตามลำดับ

1.1.2 คุณลักษณะของงานวิจัย

คุณลักษณะของงานวิจัยเป็นส่วนที่บ่งบอกว่างานวิจัยนั้น ๆ ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้สูงอายุในด้านใด แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในแต่ละด้าน

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามคุณลักษณะของงานวิจัย

คุณลักษณะของงานวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
คุณภาพชีวิต และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	39	49.37
สวัสดิการผู้สูงอายุ	21	26.58
การวางแผนทางการเงิน และปัจจัยที่มีอิทธิพลในด้านการเงิน	16	20.25
การเตรียมตัวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ	3	3.80
รวม	79	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่าคุณลักษณะของงานวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่มีผู้ทำวิจัยมากที่สุดคือ ด้านคุณภาพชีวิต และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ซึ่งมีจำนวน 39 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 49.37 รองลงมาคือด้านสวัสดิการผู้สูงอายุจำนวน 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 26.58 และการวางแผนทางการเงินและปัจจัยที่มีอิทธิพลในด้านการเงิน 16 เรื่อง และการเตรียมตัวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.25 และ 3.80 ตามลำดับ โดยในแต่ละคุณลักษณะแบ่งเป็นประเภทงานวิจัยดังนี้

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามคุณลักษณะแยกประเภทงานวิจัย

คุณลักษณะของงานวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
คุณภาพชีวิต และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ		
รายงานการวิจัย/การศึกษาค้นคว้าอิสระ	21	26.58
วิทยานิพนธ์	9	11.39
บทความวิจัย	8	10.13
สารนิพนธ์	1	1.27
สวัสดิการผู้สูงอายุ		
วิทยานิพนธ์	9	11.39
รายงานการวิจัย/การศึกษาค้นคว้าอิสระ	9	11.39
คุณิพนธ์	1	1.27
สารนิพนธ์	1	1.27

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

คุณลักษณะของงานวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
บทความวิจัย	1	1.27
การวางแผนทางการเงิน และปัจจัยที่มีอิทธิพลในด้านการเงิน		
รายงานการวิจัย/การศึกษาค้นคว้าอิสระ	10	12.66
บทความวิจัย	3	3.80
วิทยานิพนธ์	2	2.53
สารนิพนธ์	1	1.27
การเตรียมตัวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ		
วิทยานิพนธ์	2	2.53
บทความวิจัย	1	1.27
รวม	79	100.00

1.1.3 พื้นที่หรือภูมิภาคที่มีการทำวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุในประเทศไทยมีการกระจายไปตามภูมิภาคต่าง ๆ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามพื้นที่หรือภูมิภาคที่มีการทำวิจัย

พื้นที่ / ภูมิภาคที่มีการทำวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
ประเทศไทย: ภาพรวม	18	22.78
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: เลย กาฬสินธุ์ ขอนแก่น นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด หนองบัวลำภู อ่างทอง และ อุบลราชธานี	14	17.72
กรุงเทพมหานคร	13	16.46
ภาคกลาง: เพชรบูรณ์ นครนายก นครปฐม นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สมุทรปราการ สระบุรี และ สุพรรณบุรี	13	16.46

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

พื้นที่ / ภูมิภาคที่มีการทำวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
ภาคเหนือ: เชียงใหม่ แพร่ พะเยา พิจิตร พิษณุโลก	8	10.13
ภาคใต้: ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี พังงา ภูเก็ต กระบี่ นครศรีธรรมราช ประจวบคีรีขันธ์ พัทลุง ยะลา และสตูล	7	8.86
ภาคตะวันออก: ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง	4	5.06
ภาคตะวันตก: กาญจนบุรี และตาก	2	2.53
รวม	79	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า พื้นที่ที่ถูกใช้ทำการศึกษาหรือวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุมากที่สุดรองจากการวิจัยแบบภาพรวมในประเทศไทยที่มี 18 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 22.78 แล้วคือพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 14 เรื่อง กรุงเทพมหานคร 13 เรื่อง และภาคกลาง 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.72, 16.46 และ 16.46 ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังมีการวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก คิดเป็นร้อยละ 10.13, 8.86, 5.06 และ 2.53 ตามลำดับ

1.1.4 สาขาวิชาหรือคณะของผู้วิจัย สถาบันอุดมศึกษา หรือหน่วยงานที่สังกัด

ในระหว่างปี 2542 - 2559 รวม 17 ปี มีนิสิตนักศึกษาและอาจารย์จากหลายสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงบุคลากรจากองค์กรต่าง ๆ ให้ความสนใจทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องผู้สูงอายุเป็นจำนวนมาก

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษา และคณะ/สาขาวิชาของผู้ทำวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	13	18.31
คณะพยาบาลศาสตร์		
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการปกครองท้องถิ่น		

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

สถาบันอุดมศึกษา และคณะ/สาขาวิชาของผู้ทำวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	10	14.08
คณะศิลปศาสตร์ (รัฐศาสตร์)		
คณะเศรษฐศาสตร์		
คณะศึกษาศาสตร์		
คณะรัฐศาสตร์		
คณะนิติศาสตร์		
คณะรัฐประศาสนศาสตร์		
คณะวิทยาศาสตร์ สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ		
มหาวิทยาลัยศิลปากร	6	8.45
คณะวิทยาการจัดการ		
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย		
คณะโบราณคดี		
สาขาการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์		
สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์		
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	3	4.23
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์		
คณะเศรษฐศาสตร์		
คณะพยาบาลศาสตร์		
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	2	2.82
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์		
คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาพัฒนาสังคม		
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2	2.82
คณะสาธารณสุข		
คณะรัฐประศาสนศาสตร์		
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	2	2.82
คณะบริหารธุรกิจ		

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

สถาบันอุดมศึกษา และคณะ/สาขาวิชาของผู้ทำวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์		
มหาวิทยาลัยบูรพา	2	2.82
สาขาวิชาการบริหารทั่วไป		
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารทั่วไป		
มหาวิทยาลัยแม่โจ้	2	2.82
ไม่ระบุสาขา		
คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา		
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	2	2.82
คณะรัฐศาสตร์		
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	2	2.82
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม		
คณะศิลปศาสตร์		
มหาวิทยาลัยเกริก	1	1.41
คณะศิลปศาสตร์		
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	1	1.41
ไม่ระบุสาขา		
มหาวิทยาลัยทักษิณ	1	1.41
สาขาการจัดการระบบสุขภาพ		
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	1	1.41
คณะบริหารธุรกิจ		
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	1	1.41
ไม่ระบุสาขา		
มหาวิทยาลัยนเรศวร	1	1.41
คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาพัฒนาสังคม		
มหาวิทยาลัยพะเยา	1	1.41
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชานโยบายสาธารณะ		

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

สถาบันอุดมศึกษา และคณะ/สาขาวิชาของผู้ทำวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยมหิดล คณะศิลปศาสตร์ และคณะสาธารณสุขศาสตร์	1	1.41
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา ประชาคมเมืองและชนบท	1	1.41
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร คณะศิลปศาสตร์ สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา	1	1.41
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม คณะศิลปศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา	1	1.41
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการ โครงการและ การประเมินโครงการ	1	1.41
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา คณะศิลปศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา	1	1.41
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ไม่ระบุสาขา	1	1.41
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการ โครงการและ การประเมินโครงการ	1	1.41
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์	1	1.41
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ไม่ระบุสาขา	1	1.41
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี คณะวิทยาการจัดการ	1	1.41

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

สถาบันอุดมศึกษา และคณะ/สาขาวิชาของผู้ทำวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	1	1.41
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี คณะสาธารณสุขศาสตร์ สาขาวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ	1	1.41
มหาวิทยาลัยสยาม คณะบริหารธุรกิจ	1	1.41
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต คณะวิทยาการจัดการ	1	1.41
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช คณะศึกษาศาสตร์ วิชาเอกการพัฒนาคอครบครัวและสังคม สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์	1	1.41
มหาวิทยาลัยสุรนารี สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์	1	1.41
สถาบันราชภัฏเลย คณะศิลปศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา	1	1.41
รวม	71	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่างานวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นของมหาวิทยาลัย ขอนแก่นจำนวน 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.31 ประกอบด้วย คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการปกครองท้องถิ่น รองลงมาเป็นของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 10 เรื่อง และมหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.08 และ 8.45 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามสถาบันอุดมศึกษาที่ทำวิจัยร่วมกัน

สถาบันอุดมศึกษาที่ทำวิจัยร่วมกัน	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
คณาจารย์จากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา และคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1	33.33
คณาจารย์จากคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี	1	33.33
คณาจารย์จากคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณาจารย์ จากคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ คณาจารย์จากคณะสังคม สงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และนักวิจัยจาก กองโรงพยาบาลภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข	1	33.33
รวม	3	100.00

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามองค์กรหรือหน่วยงาน

องค์กรหรือหน่วยงาน	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
มูลนิธิพัฒนาผู้สูงอายุ	1	20.00
สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1	20.00
สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข	1	20.00
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	1	20.00
ราชธานีวิชาการ	1	20.00
รวม	5	100.00

1.1.5 ปีที่มีการเผยแพร่งานวิจัย

ในระหว่างปี 2542 - 2559 รวม 17 ปี มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเป็นจำนวนมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำแนกตามปีที่เผยแพร่งานวิจัย

ปีที่เผยแพร่งานวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
พ.ศ. 2542	4	5.06
พ.ศ. 2544	6	7.59
พ.ศ. 2545	3	3.80
พ.ศ. 2546	1	1.27
พ.ศ. 2547	2	2.53
พ.ศ. 2548	1	1.27
พ.ศ. 2549	2	2.53
พ.ศ. 2550	2	2.53
พ.ศ. 2551	6	7.59
พ.ศ. 2552	2	2.53
พ.ศ. 2553	13	16.46
พ.ศ. 2554	5	6.33
พ.ศ. 2555	9	11.39
พ.ศ. 2556	3	3.80
พ.ศ. 2557	4	5.06
พ.ศ. 2558	9	11.39
พ.ศ. 2559	3	3.80
ไม่ระบุ	4	5.06
รวม	79	100.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่าปีที่มีการศึกษาประเด็นเรื่องคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุมากที่สุดคือ พ.ศ. 2553 จำนวน 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.46 รองลงมาคือ พ.ศ. 2555 และ 2558 จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.39 และ พ.ศ. 2544 และ 2551 จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.59

1.1.6 การรับทุนอุดหนุน

งานวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่นำมาสังเคราะห์จำนวน 79 เรื่อง มีงานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนทุนการวิจัยจากหน่วยงานหรือสถาบันต่าง ๆ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุน

ประเภทงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุน	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
คุณนิตินิพนธ์	0	0.00
สารนิพนธ์	0	0.00
วิทยานิพนธ์	0	0.00
รายงานการวิจัย/การศึกษาค้นคว้าอิสระ	12	92.31
บทความวิจัย	1	7.69
รวม	13	100.00

จากตารางที่ 4.9 พบว่างานวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่นำมาสังเคราะห์จากจำนวน 79 เรื่อง มีเพียง 13 เรื่อง ที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย หรือคิดเป็นร้อยละ 16.46 โดยมีรายงานการวิจัยหรือการศึกษาค้นคว้าอิสระจำนวน 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 92.31 และบทความวิจัย 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.69

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย

ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย เป็นส่วนที่แสดงให้เห็นข้อมูลในภาพรวมที่เกี่ยวกับการดำเนินงานวิจัยที่ศึกษาประเด็นด้านคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์งานวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ขอบเขตของงานวิจัย กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล รูปแบบหรือระเบียบวิธีการวิจัย สมมุติฐานการวิจัย ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย รวมถึงตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย

1.2.1 วัตถุประสงค์งานวิจัย

เมื่อจำแนกงานวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว งานวิจัยในแต่ละเรื่องอาจมีวัตถุประสงค์เพียงหนึ่งข้อหรือมากกว่าหนึ่งข้อ และมีจุดมุ่งหมายของการวิจัยที่แตกต่างกันไป

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของงานวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

วัตถุประสงค์งานวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์/ศึกษาสภาพส่วนบุคคล	21	12.80
เพื่อศึกษาผลกระทบ	17	10.37
เพื่อเปรียบเทียบ	15	9.15
เพื่อศึกษาความต้องการ รูปแบบ และแนวทางพัฒนาสวัสดิการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	15	9.15
เพื่อศึกษาปัญหา	14	8.54
เพื่อค้นหาและนำเสนอกลไกที่เหมาะสม	11	6.71
เพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	11	6.71
เพื่อศึกษานโยบายของรัฐ/ทบทุนกฎหมาย	10	6.10
เพื่อศึกษาแนวทาง/วางแผนทางการเงินและสุขภาพ	10	6.10
เพื่อศึกษาพฤติกรรมและรูปแบบการออม/การใช้จ่าย/การปรับตัว	9	5.49
เพื่อศึกษาความสัมพันธ์	8	4.88
เพื่อประเมินผล	6	3.66
เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนา	6	3.66
เพื่อศึกษาแนวคิด/ทฤษฎี	5	3.05
เพื่อศึกษาผลประโยชน์/ความสำเร็จของโครงการ	3	1.83
เพื่อวิเคราะห์มุมมองต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	2	1.22
เพื่อศึกษาแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	1	0.61
รวม	164	100.00

จากตารางที่ 4.10 พบว่างานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ 79 เรื่อง มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และศึกษาสภาพส่วนบุคคลมากที่สุดจำนวน 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.80 รองลงมาเป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบจำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.37

และงานวิจัยวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ และเพื่อศึกษาความต้องการ รูปแบบ และ แนวทางพัฒนาสวัสดิการเกี่ยวกับผู้สูงอายุมีจำนวน 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.15 เท่ากัน โดยงานวิจัย ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุมีเพียง 1 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 0.61

1.2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำนวน 79 เรื่อง มีบางเรื่องที่ไม่ระบุจำนวน ประชากรกลุ่มตัวอย่างและบางเรื่องมีกลุ่มตัวอย่างมากกว่าหนึ่งกลุ่ม โดยจำนวนประชากรและกลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้นมีทั้งสิ้น 17,924 คน แสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (เรื่อง)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	51	13,685	76.35
เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานหรือองค์กร	8	982	5.48
เกษตรกร	2	800	4.46
ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป	1	800	4.46
ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร และนักวิชาการ	11	476	2.66
ผู้ที่มีอายุระหว่าง 30-40 ปี	1	400	2.23
ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่	1	370	2.06
ผู้ที่มีอายุระหว่าง 40-60 ปี	1	355	1.98
ผู้ประกันตน	1	56	0.31
รวม	77	17,924	100.00

จากตารางที่ 4.11 พบว่าผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 13,685 คน คิดเป็นร้อยละ 76.35 รองลงมาเป็นกลุ่มเจ้าหน้าที่ใน หน่วยงานหรือองค์กร ซึ่งในที่นี้หมายถึงผู้ที่เป็นเจ้าหน้าที่ทั้งของภาครัฐและเอกชนที่อยู่ในพื้นที่ทำ วิจัยนั้น ๆ จำนวน 982 คน คิดเป็นร้อยละ 5.48

1.2.3 ขอบเขตของงานวิจัย

เมื่อจำแนกงานวิจัยตามขอบเขตของงานวิจัยแล้ว งานวิจัยในแต่ละเรื่องอาจมีขอบเขตหนึ่งข้อหรือมากกว่าหนึ่งข้อ และมีบางเรื่องที่ไม่ระบุขอบเขต ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของขอบเขตของงานวิจัย

ขอบเขตของงานวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
ศึกษาถึงระดับคุณภาพชีวิต ตัวแปร และปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	14	22.95
ศึกษาและประเมิน โครงการบริการสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุ เช่น บริการสถานสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพ บริการสังคมในชุมชน บริการฌาปนกิจสงเคราะห์ กองทุนประกันสังคม กรณีชราภาพ และกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ	13	21.31
ศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในแต่ละด้าน เช่น ด้านสุขภาพอนามัย ด้านสังคม ด้านครอบครัว ด้านการเงินและการทำงาน	8	13.11
ศึกษากลไกการบริหารระบบสวัสดิการ	6	9.84
กฎหมายเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	5	8.20
ศึกษาการวิเคราะห์ กำหนด และพัฒนาสวัสดิการที่รัฐจัดให้บริการแก่ผู้สูงอายุ	4	6.56
ศึกษาเรื่องการวางแผนการเงินและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการวางแผนการเงิน	3	4.92
ศึกษาความต้องการและความพึงพอใจต่อการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุ	3	4.92
ศึกษาแบบแผนของรายได้ การใช้จ่าย และการออม	2	3.28
ศึกษากลุ่มสตรีผู้สูงอายุ	1	1.64
ศึกษาการจัดการและการบริการบ้านพักคนชรา	1	1.64
ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ	1	1.64
รวม	61	100.00

จากตารางที่ 4.12 พบว่าขอบเขตของงานวิจัยที่ถูกนำมาใช้ในการวิจัยมากที่สุด คือ ศึกษาถึงระดับคุณภาพ ตัวแปร และปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 22.95 รองลงมาคือศึกษาและประเมิน โครงการบริการสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุจำนวน 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.31 และศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในแต่ละด้านจำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 13.11

1.2.4 กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีการนำกรอบแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ประกอบในการทำวิจัย โดยงานวิจัยแต่ละเรื่องมักใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีมากกว่าหนึ่งข้อ แสดงรายละเอียดได้ดังนี้

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดและทฤษฎี	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
แนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต	35	22.58
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ	27	17.42
แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ	21	13.55
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ	12	7.74
แนวคิดการพัฒนาผู้สูงอายุ	9	5.81
แนวคิดเรื่องปัจเจกบุคคล	6	3.87
แนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับการออมและการลงทุน	6	3.87
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุ	5	3.23
แนวคิด/ทฤษฎีด้านกฎหมาย	5	3.23
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน	4	2.58
แนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	4	2.58
แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความมั่นคงในชีวิต	3	1.94
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเกษียณอายุ	3	1.94
แนวคิดด้านการป้องกัน แก่ใจ และฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้สูงอายุ	2	1.29
แนวคิดสุขภาพของผู้สูงอายุ	2	1.29

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

กรอบแนวคิดและทฤษฎี	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัว	2	1.29
แนวคิดเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง	2	1.29
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ	2	1.29
แนวคิดด้านสิทธิมนุษยชน	1	0.65
ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยม	1	0.65
ทฤษฎีโครงสร้างและการหน้าที่ของพาร์สัน	1	0.65
แนวคิดการกลายเป็นเมือง	1	0.65
ทฤษฎีของมาสโลว์	1	0.65
รวม	155	100.00

จากตารางที่ 4.13 พบว่ากรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ถูกนำมาใช้ในการวิจัยมากที่สุดคือ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตจำนวน 35 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 22.58 รองลงมาคือ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจำนวน 27 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.42 และแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุจำนวน 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 13.55

1.2.5 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยที่ทำมาสังเคราะห์จำนวน 79 เรื่อง มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแบบแผนการวิจัยที่แตกต่างกันไป ในแต่ละเรื่องอาจมีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีเดียวหรือหลายวิธี ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
แบบสอบถาม	42	42.86
การสัมภาษณ์	33	33.67
แหล่งข้อมูลอื่น ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต และหน่วยงานต่าง ๆ	9	9.18

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
การสนทนา	7	7.14
การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม	3	3.06
การสุ่มตัวอย่าง	2	2.04
จัดการเสวนา	1	1.02
การสังเกตแบบมีส่วนร่วม	1	1.02
รวม	98	100.00

จากตารางที่ 4.14 พบว่างานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทำแบบสอบถามมากที่สุดถึง 42 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาคือการสัมภาษณ์ จำนวน 33 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 33.67 นอกจากนี้ ยังมีการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ จำนวน 9 เรื่อง และการสนทนาจำนวน 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.18 และ 7.14 ตามลำดับ

1.2.6 รูปแบบหรือระเบียบวิธีการวิจัย

รูปแบบหรือระเบียบวิธีการวิจัยของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ซึ่งบางเรื่องมีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบผสมผสาน ใช้รูปแบบการวิจัยหลากหลายวิธี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของรูปแบบหรือระเบียบวิธีการวิจัย

รูปแบบหรือระเบียบวิธีการวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
การวิเคราะห์เชิงพรรณนา	20	19.05
การวิจัยเชิงคุณภาพ	17	16.19
การวิจัยเชิงปริมาณ	15	14.29
การสุ่ม	15	14.29
การวิจัยเอกสาร	9	8.57
การวิจัยเชิงสำรวจ	7	6.67
การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา	4	3.81
การสัมมนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	4	3.81

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

รูปแบบหรือระเบียบวิธีการวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
การวิจัยภาคสนาม	2	1.90
การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ	1	0.95
การวิเคราะห์แนวจุดภาค	1	0.95
การเปรียบเทียบข้ามกลุ่ม	1	0.95
ทดสอบข้อสันนิษฐาน	1	0.95
การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสมการโครงสร้าง	1	0.95
การศึกษาเชิงระบบ	1	0.95
การศึกษาทบทวนวรรณกรรม	1	0.95
การจำลองสถานการณ์	1	0.95
การวิจัยภาคตัดขวาง	1	0.95
การวิจัยแบบตามสะดวก	1	0.95
การวิจัยกึ่งทดลอง	1	0.95
การวิเคราะห์เชิงอนุมาน	1	0.95
รวม	105	100.00

จากตารางที่ 4.15 พบว่ารูปแบบหรือระเบียบวิธีการวิจัยที่ถูกนำมาใช้มากที่สุดคือ การวิเคราะห์เชิงพรรณนาจำนวน 20 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.05 รองลงมาคือ การวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.19 และการวิจัยเชิงปริมาณและการสุ่มในแบบต่าง ๆ จำนวน 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.29

1.2.7 สมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย หมายถึง คำตอบหรือข้อสรุปของผลการวิจัยที่ผู้วิจัยคาดการณ์ หรือคาดคะเนไว้ล่วงหน้าอย่างมีเหตุและผล โดยอาศัยรากฐานของแนวคิดทฤษฎี ผลการศึกษาค้นคว้า (วรางคณา, 2556) ซึ่งในแต่ละเรื่องจะมีสมมุติฐานการวิจัยที่แตกต่างกัน และบางเรื่องก็ไม่มีที่ตั้งสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้ สามารถแยกสมมุติฐานการวิจัยออกเป็นหมวดได้ ดังนี้

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของสมมุติฐานการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
ปัจจัยต่อไปนี้มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุหรือไม่	11	29.73
- คุณลักษณะส่วนบุคคล		
- ค่าใช้จ่าย		
- รายได้		
- การออมและการลงทุน		
- ทักษะคติ		
- ภาวะโภชนาการ		
- การจัดสวัสดิการ		
- การศึกษา		
- อาชีพ		
นโยบายของรัฐและกฎหมาย เอื้อหรือเพียงพอต่อการจัดสวัสดิการสังคมหรือไม่	6	16.22
ปัจจัยต่อไปนี้มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหรือไม่	4	10.81
- คุณลักษณะส่วนบุคคล		
- ค่าใช้จ่าย		
- รายได้		
- การออมและการลงทุน		
- ทักษะคติ		
- อาชีพ		
ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านสวัสดิการหรือไม่	4	10.81
ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อสวัสดิการสังคมหรือไม่	3	8.11
ปัญหา และข้อเสนอแนะการจัดบริการสวัสดิการมีอะไรบ้าง	2	5.41
ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในชีวิตหรือไม่	2	5.41
สาเหตุใดที่ผู้สูงอายุที่มีฐานะจึงเข้ามาใช้บริการในบ้านพักคนชรา	1	2.70

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

สมมุติฐานการวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
ผู้สูงอายุมีการวิเคราะห์ปัจจัยต่อไปนี้หรือไม่	1	2.70
- รายได้		
- ค่าใช้จ่าย		
- การออม		
การปรับตัวของผู้สูงอายุแตกต่างกันหรือไม่	1	2.70
นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเป็นอย่างไร	1	2.70
- การก่อตัว		
- การนำไปใช้		
- ผลกระทบจากการนำไปใช้		
การจัดให้มีการดำเนินการต่อไปนี้ของเทศบาลเป็นอย่างไร	1	2.70
- กลยุทธ์เพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจ		
- การจ่ายเบี้ยยังชีพ		
- การสร้างศูนย์เอนกประสงค์		
รวม	37	100.00

จากตารางที่ 4.16 พบว่าสมมุติฐานการวิจัยที่ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยมากที่สุดคือ “ปัจจัยต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุหรือไม่” จำนวน 11 เรื่อง หรือคิดเป็นร้อยละ 29.73 รองลงมาคือ “นโยบายของรัฐและกฎหมาย เอื้อหรือเพียงพอต่อการจัดสวัสดิการสังคมหรือไม่” จำนวน 6 เรื่อง หรือคิดเป็นร้อยละ 16.22 และ “ปัจจัยต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหรือไม่” “ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านสวัสดิการหรือไม่” จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.81 ตามลำดับ

1.2.8 ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยส่วนใหญ่จะเลือกสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลให้สอดคล้องกับรูปแบบของงานวิจัย วัตถุประสงค์ของงานวิจัย รวมถึงสมมุติฐานงานวิจัย ซึ่งล้วนแล้วแต่มีหลายข้อในหนึ่งเรื่อง ดังนั้น ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัยจึงมีหลายแบบในหนึ่งเรื่องด้วยเช่นกัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
ค่าร้อยละ	47	20.98
ค่าเฉลี่ย ค่ามัชฌิมเลขคณิต มัชฐาน ฐานนิยม (Mean, X bar)	38	16.96
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	33	14.73
การแจกแจงความถี่ (Frequency)	23	10.27
การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance ANOVA)	12	5.36
ค่าสถิติ t-test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05	10	4.46
ค่าความเที่ยง ทดสอบความเชื่อมั่น	8	3.57
การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ	7	3.13
ค่าสถิติไควสแควร์	6	2.68
วิธีการทดสอบความแตกต่างของ LSD และเชฟเฟ	5	2.23
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน	5	2.23
สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient)	4	1.79
การสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)	3	1.34
วิเคราะห์สมการเส้นตรงอย่างง่าย (Simple Linear Regression)	2	0.89
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน	2	0.89
การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัย (Factor Analysis)	2	0.89
สถิติทดสอบความแปรปรวนเอฟ (F-test)	2	0.89
การวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis)	1	0.45
คำนวณหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ หรือ Interquartile Rang (IR)	1	0.45

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
สูตรของ Taro Yamane	1	0.45
วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling)	1	0.45
วิธีวิเคราะห์แบบกำลังสองน้อยที่สุด (Least square method)	1	0.45
วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก (Convenience Sampling)	1	0.45
วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)	1	0.45
ค่า Bartlett's Test of Sphericity	1	0.45
ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy: KMO	1	0.45
ค่าไอเกน (Eigenvalues)	1	0.45
สมการทางการเงิน	1	0.45
วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า	1	0.45
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย	1	0.45
ค่าอำนาจจำแนก แจกแจงแบบที (t-distribution)	1	0.45
ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน	1	0.45
รวม	224	100.00

จากตารางที่ 4.17 พบว่าค่าสถิติที่ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยมากที่สุดคือ ค่าร้อยละมีจำนวน 47 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.98 รองลงมาได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) จำนวน 38 เรื่อง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำนวน 33 เรื่อง การแจกแจงความถี่ (Frequency) จำนวน 23 เรื่อง หรือคิดเป็น ร้อยละ 16.96, 14.73 และ 10.27 ตามลำดับ

1.2.9 ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุสามารถแยกเป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
ปัจจัยหรือคุณลักษณะส่วนบุคคล	31	42.47
ปัจจัยทางการเงิน (การออม และ/หรือรายได้)	14	19.18
ครอบครัว	6	8.22
ปัจจัยด้านทัศนคติ	4	5.48
คุณลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4	5.48
ความพร้อมในการเตรียมตัวเพื่อวัยเกษียณอายุ	3	4.11
ความพึงพอใจและความต้องการต่อการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ	3	4.11
สภาพเมือง/ชนบท	2	2.74
แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	2	2.74
รูปแบบการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณ	1	1.37
แนวทางการบริหารจัดการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	1	1.37
การจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุ	1	1.37
นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการเกษียณอายุ	1	1.37
รวม	73	100.00

จากตารางที่ 4.18 พบว่าตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุดคือ ปัจจัยหรือคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งมีจำนวน 31 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 42.47 และปัจจัยทางการเงินซึ่งได้แก่ การออม และรายได้ จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.18

ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางสังคม สภาพแวดล้อม สุขภาพกาย และสุขภาพจิต	16	34.04

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
ความพึงพอใจและความต้องการต่อการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ	8	17.02
การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	6	12.77
มูลค่าสินทรัพย์และเงินออมในปัจจุบัน	5	10.64
บทบาทและนโยบายรัฐเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	3	6.38
การวางแผนเพื่อวัยเกษียณอายุ	2	4.26
การถือครองทรัพย์สินและการออม	2	4.26
ความพึงพอใจในชีวิต	2	4.26
กฎหมายเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	1	2.13
ความเพียงพอหลังเกษียณ	1	2.13
ระดับการจัดสวัสดิการสังคม	1	2.13
รวม	47	100.00

จากตารางที่ 4.19 พบว่าตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุดคือ คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางสังคม สภาพแวดล้อม สุขภาพกาย และสุขภาพจิต จำนวน 16 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 34.04 รองลงมาคือ ความพึงพอใจและความต้องการต่อการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุจำนวน 8 เรื่อง และการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.02 และ 12.77 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สรุปผลงานวิจัยที่สังเคราะห์ได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

การนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้เพื่อสรุปผลการวิจัยของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในการที่จะใช้เป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสะท้อนมาจากลักษณะข้อมูลทั่วไปของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานวิจัยที่แสดงไว้ในตอนที่ 1 โดยในตอนต้นที่ 2 จะแสดงประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย ผลการวิจัย ข้อเสนอแนะในการวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

งานวิจัยทุกเรื่องมีการระบุประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย และแต่ละงานวิจัยอาจมีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับหลายหัวข้อ ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.20 จำนวนและร้อยละของประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุง พัฒนา หรือวางแผนคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	31	23.31
แนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงการบริหารระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ	26	19.55
ทราบรูปแบบ/แนวทาง/ปัญหาในการวางแผนทางการเงินก่อนเกษียณอายุ	16	12.03
ทราบความต้องการสนับสนุนสวัสดิการของผู้สูงอายุ/การพัฒนาคุณภาพชีวิต และระดับความพึงพอใจ	11	8.27
ทราบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่	11	8.27
ทราบหลักเกณฑ์/นโยบาย และประเมินคุณภาพการดำเนินงานของรัฐในการจัดการสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ	8	6.02
นำไปใช้ประโยชน์ต่อภาครัฐ นายจ้าง และลูกจ้างในหน่วยงานภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ ได้ตระหนักถึงการวางแผนการเกษียณอายุมากยิ่งขึ้น	8	6.02
เป็นข้อเสนอแนะแก่รัฐบาลในการวางมาตรการ ปรับปรุง แก้ไข และจัดทำกฎหมายหรือนโยบายเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม	8	6.02
ทราบปัญหาและสาเหตุของปัญหาในเรื่องการจัดสวัสดิการสังคม	8	6.02
ช่วยลดภาระของรัฐบาลที่ต้องใช้งบประมาณสำหรับผู้สูงอายุ	2	1.50
ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยสะท้อนให้เห็นจากการจัดการของสังคมที่มีต่อผู้สูงอายุ	2	1.50
ทราบว่ากองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพและกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการต่างกันอย่างไร คุ่มค่าหรือไม่	1	0.75

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
ทราบถึงมูลเหตุจูงใจที่ทำให้ผู้สูงอายุเข้ารับบริการในบ้านพัก	1	0.75
รวม	133	100.00

จากตารางที่ 4.20 พบว่าประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยมากที่สุดคือสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุง พัฒนา หรือวางแผนคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ซึ่งมีจำนวน 31 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 23.31 รองลงมาคือ สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงการบริหารระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จำนวน 26 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.55 นอกจากนี้ ยังทำให้ทราบรูปแบบ/แนวทาง/ปัญหาในการวางแผนทางการเงินก่อนเกษียณอายุ จำนวน 16 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.03

2.2 ผลการวิจัย

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำนวน 79 เรื่อง มีผลการวิจัยที่สามารถแบ่งเป็นหมวดในภาพรวม ซึ่งมีผลการวิจัยเป็นไปในแนวทางเดียวกันสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.21 จำนวนและร้อยละของผลการวิจัย

ผลการวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคม	13	14.61
คุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง	12	13.48
งบประมาณจากภาครัฐในการจัดสวัสดิการไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึง	6	6.74
บริการที่รัฐจัดให้ผู้สูงอายุยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ไม่เป็นธรรม และไม่ทั่วถึง	5	5.62
คุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับดี	5	5.62
ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจกิจกรรมในชุมชน และสวัสดิการสังคม	5	5.62
การวางแผนการเงินต่างกันถ้าปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน	5	5.62

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ผลการวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
สถานภาพหรือปัจจัยส่วนบุคคล และสภาพเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับ คุณภาพชีวิต โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญ	3	3.37
ผู้สูงอายุมีการเตรียมการทางการเงินไว้ใช้หลังเกษียณ หรือมีการ เตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ	3	3.37
ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันความต้องการและความพึงพอใจในการได้รับ สวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน	3	3.37
สวัสดิการไม่ตอบสนองต่อความต้องการ หรือค่อนข้างน้อย	2	2.25
มีปัญหาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้าน สังคม ด้านครอบครัว ด้านการเงินและการงาน	2	2.25
มีปัญหาการออมไม่เพียงพอ	2	2.25
มีปัญหาด้านการดำเนินงานของสำนักงานประกันสังคม และเงื่อนไขการ เกิดสิทธิที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย	2	2.25
มีความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในระดับปานกลาง	2	2.25
มีความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในระดับมาก	2	2.25
ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ใน สถาน สงเคราะห์ มีความพึงพอใจกับการจัด สวัสดิการและการบริการ	1	1.12
การออมภายใต้กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการให้ผลตอบแทนสูงกว่า กองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพ	1	1.12
มีปัญหาในกระบวนการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพ	1	1.12
การพัฒนาคุณภาพชีวิตมีผลต่อสังคมผู้สูงอายุในอนาคต	1	1.12
ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกรรมกรคือเรื่องการทำตามบทบาทของสมาชิก และปัญหาด้านการดำเนินงานอยู่ที่ระบบการทำงาน	1	1.12
รัฐให้การดูแลด้านสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุที่ยากจนน้อย	1	1.12
สาเหตุที่ทำให้ผู้สูงอายุที่มีฐานะปานกลางขึ้นไป ตัดสินใจเข้าพักสถาน สงเคราะห์ เป็นผลมาจากการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับอิทธิพล จากวิถีชีวิตแบบเมือง	1	1.12

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ผลการวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
คุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก	1	1.12
ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการออมและการลงทุน	1	1.12
รายได้ประจำและค่าใช้จ่ายประจำวัน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการออม	1	1.12
การทำงานด้านผู้สูงอายุขององค์กรเอกชน/ชุมชนในแต่ละภาคนั้นมีความแตกต่างกันบ้างตามสภาพท้องถิ่น ลักษณะทางสังคม และวัฒนธรรม	1	1.12
ปัจจัยด้าน สถานภาพสมรสและรายได้ส่งผลให้ระดับสุขภาพจิตแตกต่างกัน	1	1.12
กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีขึ้น	1	1.12
ผู้สูงอายุต้องการอยู่บ้านเดิมมากกว่าย้ายไปอยู่บ้านพักหลังเกษียณ	1	1.12
ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมจะต่างกัน	1	1.12
ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน	1	1.12
ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน	1	1.12
รวม	89	100.00

จากตารางที่ 4.21 พบว่าผลการวิจัยที่ได้ส่วนใหญ่คือ ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมจำนวน 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.61 คุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 13.48 และงบประมาณจากภาครัฐในการจัดสวัสดิการไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึงจำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 6.74

2.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

งานวิจัยทุกเรื่องมีข้อเสนอแนะจากการทำงานวิจัยมากมาย จึงได้รวมสรุปเป็นหมวดเพื่อให้เห็นภาพรวม ดังนี้

ตารางที่ 4.22 จำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ และสร้างอาชีพ/รายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ	18	20.00
ควรปฏิรูปหรือปรับปรุงระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ	15	16.67
ควรผลักดัน/ปรับปรุงกฎหมายหรือกำหนดนโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และสวัสดิการของผู้สูงอายุ	14	15.56
ผู้นำชุมชนและภาครัฐควรสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ	12	13.33
รัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้น	9	10.00
ควรมีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ด้านการเงิน และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการออม หรือสร้างแรงจูงใจให้ออมมากขึ้น	6	6.67
ควรสนับสนุนให้ภาคเอกชนหรือท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ	3	3.33
ควรส่งเสริมปลูกฝังค่านิยมในการดูแลในครอบครัว	3	3.33
ควรมีการรณรงค์ให้สังคมมีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ	3	3.33
รัฐควรประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ	2	2.22
ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิของผู้สูงอายุผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้มากขึ้น	2	2.22
ควรมีฝ่ายติดต่อประสานงานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและควรมีการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ	1	1.11
รัฐควรปรับเปลี่ยนโครงสร้างการเก็บภาษีใหม่	1	1.11
ผู้นำชุมชนและภาครัฐควรตระหนักถึงความสำคัญของการก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยในประเทศไทยที่กำลังจะมาถึง	1	1.11
รวม	90	100.00

จากตารางที่ 4.22 พบว่าข้อเสนอแนะในการวิจัยที่ถูกเสนอมากที่สุดคือ “ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ และสร้างอาชีพ/รายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ” จำนวน 18 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมาคือ “ควรปฏิรูปหรือปรับปรุงระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ” จำนวน 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.67 และ “ควรผลักดัน/ปรับปรุงกฎหมายหรือกำหนดนโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และสวัสดิการของผู้สูงอายุ” จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.56

2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยแต่ละเรื่องมักมีข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งไม่ได้ทำการศึกษาในครั้งที่มีการเผยแพร่ผลงานเรื่องนั้น ๆ เพื่อให้ผู้ที่นำงานวิจัยในเรื่องนั้น ๆ ไปศึกษานำประเด็นที่ยังไม่ได้ทำการศึกษา ไปค้นคว้าเพิ่มเติมและช่วยทำให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันงานวิจัยบางเรื่องก็ไม่ได้ระบุข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไปเอาไว้

ตารางที่ 4.23 จำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
ควรขยายพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างให้ชัดเจน	10	24.39
เพิ่มการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต และความต้องการเฉพาะด้านของผู้สูงอายุ	5	12.20
ควรมีการติดตามผลการวิจัยและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	5	12.20
ควรจะมีการศึกษาวิเคราะห์เรื่องคุณภาพและความพึงพอใจต่อสวัสดิการสังคม	5	12.20
ศึกษาการเตรียมความพร้อมในกลุ่มวัยอื่น ๆ เช่น วัยเด็ก วัยแรงงาน วัยเตรียมสูงอายุ เป็นต้น	3	7.32
ควรมีงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทย	1	2.44
สมาชิกที่ได้รับผลประโยชน์ที่คุ้มค่าแก่การออมและผลตอบแทนจะเป็นอย่างไร	1	2.44
ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในท้องถิ่น	1	2.44

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
ควรมีการศึกษาจากทางด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้สูงอายุ โดยตรง แทนที่จะศึกษาจากตัวผู้สูงอายุเอง	1	2.44
ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเรื่องเกี่ยวกับ "กองทุนเงินออมสำหรับผู้สูงอายุ" โดยเฉพาะ	1	2.44
ควรสร้างเป็น โปรแกรมเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพจิตให้ผู้สูงอายุในชุมชนเกี่ยวกับการจัดการด้านวางแผนการใช้ชีวิต	1	2.44
ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยใช้ครอบครัว และชุมชนเป็นฐานในการบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ	1	2.44
ควรวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มคิดสังคม กลุ่มคิดบ้าน กลุ่มคิดเตียง กลุ่มพิการ เป็นต้น	1	2.44
ควรศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของความเสียหายกับการออม	1	2.44
ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในส่วนของภาระทางการคลังของสวัสดิการสังคมที่ดำเนินการ	1	2.44
ควรมีการศึกษาในเรื่องปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	1	2.44
ควรศึกษาบทบาทของชมรมผู้สูงอายุ	1	2.44
ควรศึกษานโยบายสร้างหลักประกันรายได้ (เบี้ยยังชีพ) ตามนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน ซึ่งเป็นการจ่ายเบี้ยยังชีพตามแบบขั้นบันไดว่าจะส่งผลต่อการบริหารจัดการงบประมาณที่เพิ่มมากขึ้นอย่างไร	1	2.44
รวม	41	39.02

จากตารางที่ 4.23 พบว่าข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไปที่มีมากที่สุดคือ “ควรขยายพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างให้ชัดเจน” จำนวน 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 24.39 รองลงมาคือ “เพิ่มการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต และความ ต้องการเฉพาะด้านของผู้สูงอายุ” “ควรมีการติดตามผลการวิจัยและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง”

“ควรจะมีการศึกษาวิเคราะห์เรื่องคุณภาพและความพึงพอใจต่อสวัสดิการสังคม” จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.20 และ “ศึกษาการเตรียมความพร้อมในกลุ่มวัยอื่น ๆ เช่น วัยเด็ก วัยแรงงาน วัยเตรียมสูงอายุ เป็นต้น” จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.32

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ 2) สรุปผลงานวิจัยที่สังเคราะห์ได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานการวิจัยของอาจารย์และหน่วยงานต่าง ๆ สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ และบทความวิจัย ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ ที่สามารถสืบค้นและดาวน์โหลดได้จากฐานข้อมูลออนไลน์ของโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ Thai Library Integrated System (ThaiLis) ซึ่งเป็นผลงานที่มีการเผยแพร่ในช่วงปี 2542 - 2559 จำนวน 79 เรื่อง

ขอบเขตของการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยวิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย ที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งสามารถแบ่งหัวข้อเพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้ในเชิงวิชาการหรือประยุกต์ใช้กับหน่วยงานต่าง ๆ ได้ ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการศึกษา
- 5.2 อภิปรายผล
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

สรุปการสังเคราะห์งานวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ ตอนที่ 1 การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ประกอบด้วยลักษณะข้อมูลทั่วไป และข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย และตอนที่ 2 สรุปผลงานวิจัยที่สังเคราะห์ได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญพอสังเขปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

1. ลักษณะข้อมูลทั่วไป

1.1 ประเภทของงานวิจัย พบว่างานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์กว่าครึ่งเป็นงานวิจัยประเภทรายงานการวิจัย / การศึกษาค้นคว้าอิสระจำนวน 40 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 50.63 รองลงมา เป็นงานวิจัยประเภทวิทยานิพนธ์จำนวน 22 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 27.85 และบทความวิจัย 13 เรื่อง สารนิพนธ์ 3 เรื่อง และคู่มือ 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.46, 3.80 และ 1.27 ตามลำดับ

1.2 คุณลักษณะของงานวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ที่มีผู้ทำวิจัยมากที่สุดคือ ด้านคุณภาพชีวิต และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุซึ่งมีจำนวน 39 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 49.37 รองลงมาคือด้านสวัสดิการผู้สูงอายุจำนวน 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 26.58 และการวางแผนทางการเงินและปัจจัยที่มีอิทธิพลในด้านการเงิน 16 เรื่อง และการเตรียมตัวเข้าสู่ผู้สูงอายุ 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.25 และ 3.80 ตามลำดับ

1.3 พื้นที่หรือภูมิภาคที่มีการทำวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มากที่สุดรองจากการวิจัยแบบภาพรวมในประเทศไทยที่มี 18 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 22.78 แล้ว คือ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 14 เรื่อง กรุงเทพมหานคร 13 เรื่อง และภาคกลาง 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.72, 16.46 และ 16.46 ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังมีการวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก คิดเป็นร้อยละ 10.13, 8.86, 5.06 และ 2.53 ตามลำดับ

1.4 สาขาวิชาหรือคณะของผู้วิจัย สถาบันอุดมศึกษา หรือหน่วยงานที่สังกัด พบว่างานวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นของมหาวิทยาลัยขอนแก่นจำนวน 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.31 ประกอบด้วย คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการปกครองท้องถิ่น รองลงมาเป็นของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 10 เรื่อง และมหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.08 และ 8.45 ตามลำดับ

1.5 ปีที่มีการเผยแพร่งานวิจัย ในระหว่างปี 2542 - 2559 รวม 17 ปี พบว่าปีที่มีการศึกษาประเด็นเรื่องคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุมากที่สุดคือ พ.ศ. 2553 จำนวน 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.46 รองลงมาคือ พ.ศ. 2555 และ 2558 จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.39 และ พ.ศ. 2544 และ 2551 จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.59

1.6 การรับทุนอุดหนุน งานวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่นำมาสังเคราะห์จากจำนวน 79 เรื่อง มีเพียง 13 เรื่อง ที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย หรือคิดเป็นร้อยละ 16.46 โดยมีรายงานการวิจัย หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระจำนวน 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 92.31 และบทความวิจัย 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.69

2. ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย พบว่างานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ 79 เรื่อง มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และศึกษาสภาพส่วนบุคคลมากที่สุดจำนวน 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.80 รองลงมาเป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบจำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.37 และงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ และเพื่อศึกษาความต้องการ รูปแบบ และแนวทางพัฒนาสวัสดิการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ มีจำนวน 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.15 เท่ากัน โดยงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุมีเพียง 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.61

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 13,685 คน คิดเป็นร้อยละ 76.35 รองลงมาเป็นกลุ่มเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานหรือองค์กรในที่นี้หมายถึงผู้ที่ทำหน้าที่ทั้งของภาครัฐและเอกชนที่อยู่ในพื้นที่ทำวิจัยนั้น ๆ จำนวน 982 คน คิดเป็นร้อยละ 5.48

2.3 ขอบเขตของงานวิจัย ที่ถูกนำมาใช้ในการวิจัยมากที่สุด คือ ศึกษาถึงระดับคุณภาพ ตัวแปร และปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 22.95 รองลงมาก็คือศึกษาและประเมินโครงการบริการสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุจำนวน 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.31 และศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในแต่ละด้านจำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 13.11

2.4 กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย พบว่ากรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ถูกนำมาใช้ในการวิจัยมากที่สุดคือ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตจำนวน 35 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 22.58 รองลงมาก็คือ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจำนวน 27 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.42 และแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุจำนวน 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 13.55

2.5 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทำแบบสอบถามมากที่สุดถึง 42 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาก็คือการสัมภาษณ์จำนวน 33 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 33.67 นอกจากนี้ ยังมีการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ จำนวน 9 เรื่อง และการสนทนาจำนวน 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.18 และ 7.14 ตามลำดับ

2.6 รูปแบบหรือระเบียบวิธีการวิจัย ที่ถูกนำมาใช้มากที่สุดคือ การวิเคราะห์เชิงพรรณนาจำนวน 20 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.05 รองลงมาก็คือ การวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.19 และการวิจัยเชิงปริมาณและการสุ่มในแบบต่าง ๆ จำนวน 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.29

2.7 สมมติฐานการวิจัย ที่ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยมากที่สุดคือ “ปัจจัยต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุหรือไม่” จำนวน 11 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 29.73 รองลงมาคือ “นโยบายของรัฐและกฎหมาย เอื้อหรือเพียงพอต่อการจัดสวัสดิการสังคมหรือไม่” จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 16.22 และ “ปัจจัยต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหรือไม่” “ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านสวัสดิการหรือไม่” จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.81 ตามลำดับ

2.8 ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย ที่ถูกนำมาใช้ในงานวิจัยมากที่สุดคือ ค่าร้อยละมีจำนวน 47 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.98 รองลงมาได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) จำนวน 38 เรื่อง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำนวน 33 เรื่อง และการแจกแจงความถี่ (Frequency) จำนวน 23 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.96, 14.73 และ 10.27 ตามลำดับ

2.9 ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย

1) ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัย มากที่สุดคือ ปัจจัยหรือคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งมีจำนวน 31 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 42.47 และปัจจัยทางการเงินซึ่งได้แก่ การออม และรายได้จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.18

2) ตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย มากที่สุดคือ คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางสังคม สภาพแวดล้อม สุขภาพกาย และสุขภาพจิต จำนวน 16 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 34.04 รองลงมาคือ ความพึงพอใจและความต้องการต่อการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุจำนวน 8 เรื่อง และการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.02 และ 12.77 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สรุปผลงานวิจัยที่สังเคราะห์ได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

1. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย พบว่าประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยมากที่สุดคือ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุง พัฒนา หรือวางแผนคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ซึ่งมีจำนวน 31 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 23.31 รองลงมาคือ สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงการบริหารระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จำนวน 26 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.55 นอกจากนี้ ยังทำให้ทราบรูปแบบ/แนวทาง/ปัญหาในการวางแผนทางการเงินก่อนเกษียณอายุ จำนวน 16 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.03

2. ผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่าผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมจำนวน 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14.61 คุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 12 เรื่อง คิดเป็น

ร้อยละ 13.48 และงบประมาณจากภาครัฐในการจัดสวัสดิการไม่เพียงพอและไม่ทั่วถึงจำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 6.74

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัย จากการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่าข้อเสนอแนะในการวิจัยที่ถูกเสนอมากที่สุดคือ “ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ และสร้างอาชีพ/รายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ” จำนวน 18 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมาคือ “ควรปฏิรูปหรือปรับปรุงระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ” จำนวน 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.67 และ “ควรผลักดัน/ปรับปรุงกฎหมายหรือกำหนดนโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และสวัสดิการของผู้สูงอายุ” จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.56

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไปที่พบมากที่สุดคือ “ควรขยายพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างให้ชัดเจน” จำนวน 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 24.39 รองลงมาคือ “เพิ่มการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต และความต้องการเฉพาะด้านของผู้สูงอายุ” “ควรมีการติดตามผลการวิจัยและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง” “ควรจะมีการศึกษาวิเคราะห์เรื่องคุณภาพและความพึงพอใจต่อสวัสดิการสังคม” จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12.20 และ “ศึกษาการเตรียมความพร้อมในกลุ่มวัยอื่น ๆ เช่น วัยเด็ก วัยแรงงาน วัยเตรียมสูงอายุ เป็นต้น” จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7.32

2. อภิปรายผล

จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ สามารถนำมาอภิปรายประเด็นที่น่าสนใจ เพื่อให้เห็นบทสรุปภาพรวมงานวิจัย ผลการสังเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยวิธีการสังเคราะห์เนื้อหา แบ่งได้เป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยระดับมหัพภาค คือ เป็นรายงานการวิจัย หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยคุณลักษณะของงานวิจัยที่นำมาทำการวิจัยล้วนแล้วแต่สะท้อนถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน อาทิเช่น คุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ สวัสดิการผู้สูงอายุ การวางแผนทางการเงินและปัจจัยที่มีอิทธิพลในด้านการเงิน และการเตรียมตัวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ และในช่วงเกือบ 20 ปีที่ผ่านมา การวิจัยทางด้านคุณภาพชีวิตมีความกว้างขวางมาก และมีมากที่สุดในปี 2553 แสดงให้เห็นการตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุและสถานการณ์ผู้สูงอายุไทยที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

พื้นที่หรือภูมิภาคที่มีการทำวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับผู้สูงอายุก็เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญแก่ผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ โดยพื้นที่ที่มีการทำวิจัยมากที่สุดคือ การวิจัยในภาพรวมของประเทศไทย รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย เลข กาฬสินธุ์ ขอนแก่น นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด หนองบัวลำภู อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี รองลงมาคือ กรุงเทพมหานครและภาคกลาง ประกอบด้วย เพชรบูรณ์ นครนายก นครปฐม นครสวรรค์ นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สมุทรปราการ สระบุรี และสุพรรณบุรี นอกจากนี้ ยังมีภาคเหนือที่มีการทำวิจัยตามมาเป็นลำดับที่ 4 ประกอบด้วย เชียงใหม่ แพร่ พะเยา พิจิตร พิษณุโลก ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาที่ทำงานวิจัยเรื่องเกี่ยวกับผู้สูงอายุมากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประกอบด้วย คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการปกครองท้องถิ่น โดยมีการทำงานวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุในปี 2553 มากถึง 7 เรื่อง นอกจากนี้ การได้รับเงินทุนอุดหนุนสำหรับการทำวิจัยก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้ผลงานวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับผู้สูงอายุมีการเผยแพร่และได้รับความสนใจมากขึ้น รวมทั้งยังทำให้งานมีคุณภาพสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้ แต่จากการดำเนินงานวิจัยทั้ง 79 เรื่อง มาสังเคราะห์มีงานวิจัยที่ได้รับเงินทุนอุดหนุนเพียง 13 เรื่อง หรือคิดเป็นร้อยละ 16.46 เท่านั้น อีกทั้งงานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งในการวิเคราะห์สถานการณ์หรือศึกษาสภาพส่วนบุคคล ผลกระทบ และเปรียบเทียบผลการศึกษา แต่มีงานวิจัยเพียงส่วนน้อยที่ศึกษาถึงแนวโน้มวิธีการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ รวมถึงแนวทางแก้ไขปัญหาและวิธีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งอาจไม่สามารถนำผลงานวิจัยที่ได้มาช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้อย่างแท้จริง เนื่องจากงานวิจัยต่าง ๆ เป็นเพียงการสะท้อนปัญหาภาวะสังคมผู้สูงอายุเท่านั้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป รวมถึงเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ และผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป เพื่อศึกษาถึงระดับคุณภาพ ตัวแปร และปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง ตลอดจนศึกษาและประเมินโครงการบริการสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุ เช่น บริการสถานสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพ บริการสังคมในชุมชน บริการฌาปนกิจสงเคราะห์ กองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพ และกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ด้วยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ซึ่งใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ และการสุ่มตัวอย่างเป็นส่วนใหญ่ โดยค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัยมักนิยมใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามลำดับ

งานวิจัยแต่ละเรื่องมีการตั้งสมมุติฐานการวิจัยที่สะท้อนถึงความสำคัญของเรื่องคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในแต่ละช่วงเวลาและแต่ละพื้นที่ ได้แก่

- หรือไม่ว่า
- (1) ปัจจัยต่อไปนี้มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุหรือไม่
 - คุณลักษณะส่วนบุคคล
 - ค่าใช้จ่าย
 - รายได้
 - การออมและการลงทุน
 - ทักษะชีวิต
 - ภาวะโภชนาการ
 - การจัดสวัสดิการ
 - การศึกษา
 - อาชีพ
 - (2) นโยบายของรัฐและกฎหมาย เอื้อหรือเพียงพอต่อการจัดสวัสดิการสังคมหรือไม่
 - (3) ปัจจัยต่อไปนี้มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการเงินหรือไม่
 - คุณลักษณะส่วนบุคคล
 - ค่าใช้จ่าย
 - รายได้
 - การออมและการลงทุน
 - ทักษะชีวิต
 - อาชีพ
 - (4) ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านสวัสดิการหรือไม่
 - (5) ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อสวัสดิการสังคมหรือไม่
 - (6) ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดบริการสวัสดิการมีอะไรบ้าง
 - (7) ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในชีวิตหรือไม่
 - (8) สาเหตุใดที่ผู้สูงอายุที่มีฐานะจึงเข้ามาใช้บริการในบ้านพักคนชรา
 - (9) ผู้สูงอายุมีการวิเคราะห์ปัจจัยต่อไปนี้เป็นหรือไม่
 - รายได้
 - ค่าใช้จ่าย
 - การออม
 - (10) การปรับตัวของผู้สูงอายุแตกต่างกันหรือไม่

(11) นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นอย่างไร ในด้านต่อไปนี้

- การก่อตัว
- การนำไปใช้
- ผลกระทบจากการนำไปใช้

(12) การจัดให้มีการดำเนินการต่อไปนี้ของเทศบาลเป็นอย่างไร

- กลยุทธ์เพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจ
- การจ่ายเบี้ยยังชีพ
- การสร้างศูนย์เอนกประสงค์

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่ถูกนำมาใช้มากที่สุด คือ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ตามลำดับ โดยแนวคิดทฤษฎีหลักที่ใช้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่งานวิจัยมักนำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษา คือ แนวคิดทฤษฎีจากองค์การอนามัยโลก (WHO) ยูเนสโก (UNESCO) ยูเอ็นดีพี (UNDP) จากนิยามขององค์การอนามัยโลก (1995) ที่ระบุว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ สุขภาวะทางกาย สุขภาวะทางจิต ความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัยยังสะท้อนถึงสิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางสังคม สภาพแวดล้อม สุขภาพกาย และสุขภาพจิต โดยตัวแปรอิสระที่งานวิจัยต่าง ๆ หยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นมากที่สุดคือ ปัจจัยหรือคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ ปัจจัยทางการเงิน ประกอบด้วย การออมและรายได้ รวมถึงครอบครัว และตัวแปรตามที่สำคัญนอกเหนือจากคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ คือ ความพึงพอใจและความต้องการต่อการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ

2) สรุปผลงานวิจัยที่สังเคราะห์ได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีการคาดการณ์ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับไว้ คือ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุง พัฒนา หรือวางแผนคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงการบริหารระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ จากผลการสังเคราะห์งานวิจัยอาจสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาดังนี้

- (1) ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคม (ร้อยละ 14.61)
- (2) คุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 13.48)
- (3) คุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 5.62)

- (4) ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจกิจกรรมในชุมชน และสวัสดิการสังคม (ร้อยละ 5.62)
- (5) การวางแผนการเงินต่างกันถ้าปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน (ร้อยละ 5.62)
- (6) สถานภาพหรือปัจจัยส่วนบุคคล และสภาพเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญ (ร้อยละ 3.37)
- (7) ผู้สูงอายุมีการเตรียมการทางการเงินไว้ใช้หลังเกษียณ หรือมีการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ (ร้อยละ 3.37)
- (8) ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันความต้องการและความพึงพอใจในการได้รับสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน (ร้อยละ 3.37)
- (9) มีความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในระดับปานกลาง (ร้อยละ 2.25)
- (10) มีความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุในระดับมาก (ร้อยละ 2.25)
- (11) ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ในสถานสงเคราะห์มีความพึงพอใจกับการจัดสวัสดิการและการบริการ (ร้อยละ 1.12)
- (12) การออมภายใต้กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการให้ผลตอบแทนสูงกว่ากองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพ (ร้อยละ 1.12)
- (13) การพัฒนาคุณภาพชีวิตมีผลต่อสังคมผู้สูงอายุในอนาคต (ร้อยละ 1.12)
- (14) สาเหตุที่ทำให้ผู้สูงอายุที่มีฐานะปานกลางขึ้นไป ตัดสินใจเข้าพักสถานสงเคราะห์ เป็นผลมาจากการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับอิทธิพลจากวิถีชีวิตแบบเมือง (ร้อยละ 1.12)
- (15) คุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 1.12)
- (16) ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการออมและการลงทุน (ร้อยละ 1.12)
- (17) รายได้ประจำและค่าใช้จ่ายประจำวัน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการออม (ร้อยละ 1.12)
- (18) การทำงานด้านผู้สูงอายุขององค์กรเอกชน/ชุมชนในแต่ละภาคนั้นมีความแตกต่างกันบ้างตามสภาพท้องถิ่น ลักษณะทางสังคม และวัฒนธรรม (ร้อยละ 1.12)
- (19) ปัจจัยด้านสถานภาพสมรสและรายได้ส่งผลให้ระดับสุขภาพจิตแตกต่างกัน (ร้อยละ 1.12)
- (20) กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีขึ้น (ร้อยละ 1.12)
- (21) ผู้สูงอายุต้องการอยู่บ้านเดิมมากกว่าย้ายไปอยู่บ้านพักหลังเกษียณ (ร้อยละ 1.12)

(22) ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมจะต่างกัน (ร้อยละ 1.12)

(23) ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน (ร้อยละ 1.12)

(24) ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน (ร้อยละ 1.12)

นอกจากนี้ ผลการสังเคราะห์งานวิจัยยังมีข้อค้นพบเกี่ยวกับปัญหาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ซึ่งอาจสรุปสาระสำคัญที่ได้ดังนี้

(1) งบประมาณจากภาครัฐในการจัดสวัสดิการไม่เพียงพอ และไม่ทั่วถึง (ร้อยละ 6.74)

(2) บริการที่รัฐจัดให้ผู้สูงอายุยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ไม่เป็นธรรม และไม่ทั่วถึง (ร้อยละ 5.62)

(3) สวัสดิการไม่ตอบสนองต่อความต้องการ หรือค่อนข้างน้อย (ร้อยละ 2.25)

(4) มีปัญหาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านสังคม ด้านครอบครัว ด้านการเงินและการงาน (ร้อยละ 2.25)

(5) มีปัญหาการออมไม่เพียงพอ (ร้อยละ 2.25)

(6) ปัญหาด้านการดำเนินงานของสำนักงานประกันสังคม และเงื่อนไขการเกิดสิทธิที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย (ร้อยละ 2.25)

(7) มีปัญหาในกระบวนการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพ (ร้อยละ 1.12)

(8) มีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกรมการคือเรื่องการทำตามบทบาทของสมาชิกและปัญหาด้านการดำเนินงานอยู่ที่ระบบการทำงาน (ร้อยละ 1.12)

(9) รัฐให้การดูแลด้านสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุที่ยากจนน้อย (ร้อยละ 1.12)

จะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังคงมีความต้องการได้รับสวัสดิการสังคม แม้ว่าจะมีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตและสวัสดิการสังคมที่ภาครัฐดำเนินการอยู่ไม่มากนัก งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นให้ภาครัฐเข้ามามีบทบาทรับผิดชอบ รวมถึงมีหน้าที่ในการดูแล จัดสวัสดิการ และกิจกรรมให้แก่ผู้สูงอายุตลอดกระบวนการเริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การปฏิบัติการ และการกระจายอำนาจสู่ระดับท้องถิ่น ปัจจุบันระบบการจัดสวัสดิการสังคมยังคงมีปัญหาด้านงบประมาณจากภาครัฐในการจัดสวัสดิการไม่เพียงพอ และไม่ทั่วถึง มีปัญหาในกระบวนการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพ รวมถึงการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุเกี่ยวกับสิทธิที่ตนเองควรจะได้รับยังไม่มากเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุยังขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุเองด้วย เช่น ความรู้พื้นฐาน ค่าใช้จ่าย รายได้ การออมและการลงทุน ทักษะสติ ภาวะโภชนาการ การจัดสวัสดิการ การศึกษา และอาชีพ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยส่วนใหญ่เสนอให้มีการจัดอบรมให้ความรู้ และสร้างอาชีพหรือรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ อาจถึงขั้นต้องมีการปฏิรูปหรือปรับปรุงระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยควรผลักดันและปรับปรุงกฎหมายหรือกำหนดนโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุและสวัสดิการของผู้สูงอายุทั้งระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้น ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านการเงิน และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการออม หรือสร้างแรงจูงใจให้ออมมากขึ้น ตลอดจนรณรงค์ส่งเสริมการปลูกฝังค่านิยมในการดูแลในครอบครัวซึ่งจะเป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของภาครัฐได้อีกทางหนึ่ง

นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไปที่แต่ละงานวิจัยนำเสนอเป็นไปในทางเดียวกัน คือ ควรขยายพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างให้ชัดเจน เพิ่มการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต และความต้องการเฉพาะด้านของผู้สูงอายุ และควรมีการติดตามผลการวิจัยและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการศึกษาวิเคราะห์เรื่องคุณภาพและความพึงพอใจต่อสวัสดิการสังคม รวมถึงการเตรียมความพร้อมในกลุ่มวัยอื่น ๆ เช่น วัยเด็ก วัยแรงงาน วัยเตรียมสูงอายุ เป็นต้น

2.1 ผลการสังเคราะห์แยกตามคุณลักษณะของงานวิจัย

จากการสังเคราะห์งานวิจัย สามารถอภิปรายผลการสังเคราะห์เพื่อสรุปการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และสรุปผลงานวิจัยที่สังเคราะห์ได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยแยกพิจารณาตามคุณลักษณะของงานวิจัย ได้ดังนี้

1. คุณลักษณะเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
2. คุณลักษณะเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ
3. คุณลักษณะเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินและปัจจัยที่มีอิทธิพลในด้าน

การเงิน

4. คุณลักษณะเกี่ยวกับการเตรียมตัวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ

2.1.1 คุณลักษณะเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิต

ผู้สูงอายุ

1) ความคล้ายคลึงกันของผลงานวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในครั้ง นี้ พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ได้ผลการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ภาพรวมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือไม่ถึงกับดีมากจนไม่ต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ แต่ไม่ถึงกับทำให้ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ผลการวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นให้มีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้สูงอายุเห็นความสำคัญเรื่องภาวะสุขภาพ และการจัดกิจกรรม

ส่งเสริมสุขภาพให้กับผู้สูงอายุ จะทำให้ผู้สูงอายุมีการพัฒนาสุขภาพที่ดีอย่างยั่งยืนได้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของงานวิจัยแต่ละเรื่องมีความคล้ายคลึงกัน ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคล ค่าใช้จ่าย รายได้ การออมและการลงทุน ทักษะชีวิต ภาวะโภชนาการ การจัดสวัสดิการ การศึกษา และอาชีพ เป็นต้น ซึ่งพบว่าหากผู้สูงอายุต้องเผชิญกับปัจจัยดังกล่าวในลักษณะที่แตกต่างกัน คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุแต่ละคนก็จะแตกต่างกัน

2) ความแตกต่างกันของผลงานวิจัย

การทำงานด้านผู้สูงอายุขององค์กรเอกชนและชุมชนในแต่ละภาคนั้นมีความแตกต่างกันบ้างตามสภาพท้องถิ่น ลักษณะทางสังคม และวัฒนธรรม ทำให้ได้ผลงานวิจัยที่แตกต่างกัน แต่ในทางตรงกันข้ามความต้องการเกี่ยวกับการปฏิรูประบบสุขภาพมีความคล้ายคลึงกัน รวมถึงการส่งเสริมให้ชุมชนเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภาวะสังคมผู้สูงอายุ ทั้งนี้ สถานภาพส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพการสมรส รายได้ และลักษณะการอยู่อาศัย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานวิจัยแต่ละเรื่องมีผลการประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในระดับที่ต่างกัน นอกจากนี้ ยังขึ้นอยู่กับสถานะแวดล้อมของผู้สูงอายุ ลักษณะคำถามในแบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์ของงานวิจัยแต่ละเรื่องด้วย

3) จุดเด่นของงานวิจัยด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ล้วนตระหนักถึงความสำคัญกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และความพึงพอใจในชีวิตในด้านต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ ซึ่งผลงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกันไม่ว่างานวิจัยนั้น ๆ จะทำในพื้นที่ใดของประเทศ กล่าวคือผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลางจนถึงระดับดี และความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลางจนถึงระดับที่พอใจมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยเมื่อถึงคราวที่ต้องเข้าสู่ภาวะสังคมผู้สูงอายุแบบสมบูรณ์ และการที่ม้งงานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเผยแพร่จำนวนมากในช่วงเกือบ 20 ปีที่ผ่านมา แสดงถึงการรับรู้และการตระหนักถึงภาวะสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการช่วยเตรียมความพร้อมอีกทางหนึ่งเพื่อบรรเทาปัญหาหรือวิกฤติผู้สูงอายุที่อาจเกิดขึ้นได้ อีกทั้งงานวิจัยเหล่านี้จะช่วยสะท้อนความพร้อมของหน่วยงานทุกภาคส่วนต่อการรองรับการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุในอนาคต

4) จุดค้อยของงานวิจัยด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

แม้ว่างานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจะมีการเผยแพร่ออกมาจำนวนมาก แต่งานวิจัยต่าง ๆ มักมุ่งเน้นไปในทิศทางเดียวกันคือ พิจารณาปัจจัยแวดล้อมของผู้สูงอายุโดยทั่วไป และประเมินความพึงพอใจของผู้สูงอายุในภาพรวม หากพิจารณาในเชิงลึกแล้ว งานวิจัยเหล่านั้นเป็นแต่เพียงการประเมินแบบผิวเผินในเรื่องทั่ว ๆ ไป ซึ่งยังไม่อาจตอบคำถามคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้อย่างลึกซึ้ง

2.1.2 คุณลักษณะเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ

1) ความคล้ายคลึงกันของผลงานวิจัย

การบริหารระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเพื่อความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ งานบริการส่วนใหญ่ที่รัฐจัดให้แก่ผู้สูงอายุยังไม่เพียงพอและไม่เป็นธรรม เพราะผู้สูงอายุกลุ่มยากจน ไร้ญาติ และไม่มีผู้ดูแล ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐได้ อีกทั้งยังขาดความยั่งยืนของบริการและกิจกรรมส่งผลให้ไม่สามารถสร้างความเข้มแข็งแก่ผู้สูงอายุและชุมชนได้ในระยะยาว อย่างไรก็ตาม ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังคงมีความพอใจในสวัสดิการ แม้จะพบปัญหาเรื่องงบประมาณไม่เพียงพออยู่บ้าง ส่วนงานด้านบริการเบี่ยงชีฟเป็นบริการที่มีการใช้อำนาจและกลไกทางการเมืองของรัฐเข้ามาแทรกแซงการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ และเป็นการกระจายการบริการเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ และมีอุปสรรคในการเข้าถึงบริการของผู้สูงอายุ งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ ต้องการให้เพิ่มเบี่ยงชีฟให้มากขึ้น รวมทั้งต้องการให้มีการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพ

2) ความแตกต่างกันของผลงานวิจัย

จากการสังเคราะห์งานวิจัย ยังมีงานวิจัยบางเรื่องที่มีผลการวิจัยระบุว่ารัฐไม่ควรเพิ่มจำนวนเบี่ยงชีฟ แต่ควรเพิ่มจำนวนคนได้รับสวัสดิการ และควรจ่ายเบี่ยงชีฟให้ผู้สูงอายุโดยตรงเท่านั้น ความแตกต่างของงานวิจัยในด้านนี้ คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุที่แตกต่างกันจะทำให้ได้รับสวัสดิการสังคมที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ งานวิจัยส่วนหนึ่งระบุว่าผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้ แต่ในทางกลับกันอีกส่วนหนึ่งระบุว่างานสวัสดิการสังคมยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้

3) จุดเด่นของงานวิจัยด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ

ในการจัดตั้งสมาคมหรือกลุ่มกิจกรรมในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ หากมีผู้สูงอายุเข้าร่วมเป็นกรรมการหรือคณะทำงาน จะช่วยทำให้เกิดความใกล้ชิดในกลุ่มกิจกรรม และเสริมสร้างความเข้มแข็งในกลุ่มชุมชนมากขึ้น รวมถึงส่งเสริมให้มีความร่วมมือร่วมใจของกลุ่มคนวัยเดียวกันในการทำกิจกรรม

4) จุดค้อยของงานวิจัยด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ

แม้ว่างานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจะมีจุดแข็งอยู่ที่ความเข้มแข็งของการจัดตั้ง การดำเนินงานร่วมกันระหว่างกรมการที่เป็นผู้สูงอายุด้วยการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน บริการที่หลากหลาย ไม่ยุ่งยาก แต่มีจุดอ่อนอยู่ที่การใช้ความไว้วางใจเป็นตัวตรวจสอบการทำงานของกรมการ ซึ่งอาจเป็นการเสี่ยงต่อการฉ้อโกงได้ และจากการสังเคราะห์งานวิจัยทำให้เห็นว่า จุดค้อยที่สำคัญที่สุดของงานสวัสดิการสังคมอยู่ที่กระบวนการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงการกระจายอำนาจในการจัดการสวัสดิการสู่ระดับท้องถิ่น กล่าวคือ ยังคงไม่สามารถกระจายเงินช่วยเหลือหรือสวัสดิการต่าง ๆ ของผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึง ปัจจุบันงานสวัสดิการสังคมของประเทศไทยมีรัฐบาลเป็นผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบหลัก โดยยังคงเน้นการแก้ไขปัญหาในรูปแบบของการให้การสงเคราะห์มากกว่าป้องกันมิให้เกิดปัญหา

2.1.3 คุณลักษณะเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินและปัจจัยที่มีอิทธิพลในด้านการเงิน

1) ความคล้ายคลึงกันของผลงานวิจัย

งานวิจัยส่วนใหญ่ระบุว่ารัฐยังให้การดูแลสวัสดิการด้านการเงินแก่ผู้สูงอายุที่ยากจนน้อยมาก อาจต้องเพิ่มมาตรการส่งเสริมให้สถาบันครอบครัวและภาคเอกชนเข้ามา มีบทบาทในการดูแลผู้สูงอายุให้สามารถช่วยเหลือตนเองทางเศรษฐกิจได้มากกว่านี้ โดยเทคนิคในการวางแผนการเกษียณของแต่ละบุคคลก็มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับรายได้และความพร้อมของแต่ละบุคคล ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีการออมก่อนการเกษียณอายุมากพอที่จะดำรงชีวิตในช่วงวัยผู้สูงอายุ จึงยังคงต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินหรือเศรษฐกิจจากภาครัฐ งานวิจัยจำนวนไม่น้อยพยายามมุ่งเน้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน การลงทุนและการออม ตั้งแต่ช่วงก่อนวัยเกษียณอายุ

งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ ยืนยันว่าผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในการเข้าอบรมหลักสูตรการฝึกอาชีพเพื่อส่งเสริมรายได้ผู้สูงอายุ และในขณะเดียวกันก็มีงานวิจัยที่แสดงว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะสามารถสร้างหลักประกันทางรายได้ในวัยเกษียณให้แก่ลูกจ้างภาคเอกชนได้อย่างเพียงพอต่อเนื่องและทั่วถึง

2) ความแตกต่างกันของผลงานวิจัย

งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านการวางแผนทางการเงินส่วนใหญ่มีความใกล้เคียงกันส่วนที่แตกต่างกันคือด้านปัจจัยพื้นฐานของผู้สูงอายุ เนื่องจากรายได้ก่อนการเกษียณอายุของแต่ละคน รวมถึงวุฒิการศึกษา ความรู้รอบตัว และพื้นฐานครอบครัว เหล่านี้มีผลต่อ

การวางแผนด้านการเงินของผู้สูงอายุแต่ละคนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ งานวิจัยที่มีการทำในพื้นที่ชนบทจะได้ผลการวิจัยว่าผู้สูงอายุต้องการเพิ่มจำนวนเบี้ยยังชีพ ต้องการการดูแลด้านสุขภาพอนามัย แต่หากเป็นงานวิจัยที่ทำในพื้นที่ชุมชนในเมืองผู้สูงอายุจะมีการวางแผนทางการเงินมาแล้วในระดับปานกลางจนถึงระดับดี และมีความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม

3) จุดเด่นของงานวิจัยด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่นำมาศึกษาพบว่า งานวิจัยต่าง ๆ ทำให้ทราบว่าการวางแผนการเงินของผู้สูงอายุที่ผ่านมายังคงค่อนข้างน่าเป็นห่วง เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่คาดหวังเงินเบี้ยยังชีพจากภาครัฐ รายได้จากบุตรหลาน รวมถึงเงินบำเหน็จบำนาญสำหรับผู้สูงอายุที่เคยเป็นข้าราชการ หากภาครัฐหรือภาคเอกชนเล็งเห็นผลการวิจัยในส่วนนี้ อาจมีแนวคิดในการช่วยผลักดันการสร้างรายได้หรืออาชีพให้กับผู้สูงอายุ

4) จุดด้อยของงานวิจัยด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน

ในแง่ของภาพรวมการวางแผนทางการเงินของผู้สูงอายุ งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้นปัญหาเบี้ยยังชีพที่จะได้รับจากภาครัฐ มีเพียงส่วนน้อยที่ทำการวิเคราะห์ในเชิงลึกถึงปัญหาที่แท้จริงที่เป็นผลให้ผู้สูงอายุละเลยต่อการวางแผนการเงิน งานวิจัยส่วนใหญ่เน้นการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุ 3 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยพิจารณาการวางแผนทางการเงินเป็นเพียงส่วนเล็ก ๆ เท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว การที่จะมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดี รวมถึงเข้ากับสังคมส่วนรวมอย่างมีคุณภาพได้ ควรจะต้องมีการวางแผนทางการเงินควบคู่ไปด้วย

2.1.4 คุณลักษณะเกี่ยวกับการเตรียมตัวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ

1) ความคล้ายคลึงกันของผลงานวิจัย

ผู้สูงอายุมีการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุและการปรับตัวในด้านต่าง ๆ และได้รับการสนับสนุนทางสังคมและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ต้องการอยู่บ้านเดิมมากกว่าย้ายไปอยู่บ้านพักหลังเกษียณ ทั้ง ๆ ที่บ้านเดิมไม่เอื้อต่อสภาพร่างกายที่เปลี่ยนไปของผู้สูงอายุ การเตรียมการทางการเงินยังคงมองว่าตนเองมีทรัพย์สินเพียงพอที่จะใช้ซื้อหาความสะดวกสบายแก่ชีวิตยามชราได้ตามต้องการ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้สูงอายุที่ถูกนำมาเป็นประชากรตัวอย่างของงานวิจัยแต่ละเรื่องส่วนมากจะอยู่ในสังคมเมือง ในแง่ของงานวิจัยการเตรียมตัวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุมีความสอดคล้องกัน คือต้องเตรียมความพร้อมทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่ผู้สูงอายุสะสมมาในช่วงวัยแรงงาน

2) ความแตกต่างกันของผลงานวิจัย

พบว่า ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนชนบทมีความตระหนักถึงการเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุน้อยกว่าผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง สิ่งที่ทำให้

ผลการวิจัยมีความแตกต่างกัน คือ การเตรียมความพร้อมที่ถูกผลักดันโดยภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งเป็นแรงผลักดันจากภายนอก และการเตรียมความพร้อมที่มาจากตัวผู้สูงอายุเองรวมถึงสภาพแวดล้อมและสังคมของผู้สูงอายุซึ่งถือเป็นแรงผลักดันจากภายใน นอกจากนี้ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ความแตกต่างของอาชีพก่อนเกษียณอายุ เนื่องจากผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการมักมีความพร้อมในการเตรียมตัวจากการได้รับเงินบำเหน็จบำนาญ ส่วนผู้สูงอายุที่ทำงานรับจ้างหรือพนักงานบริษัทเอกชนมาก่อนอาจมีเพียงเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ซึ่งเป็นการได้รับเงินในระยะสั้นเท่านั้น

3) จุดเด่นของงานวิจัยด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับการเตรียมตัวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่นำมาศึกษาพบว่างานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับการเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุที่มีการเผยแพร่ จะช่วยสะท้อนปัญหาและแนวคิดให้แก่ภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาประเทศเมื่อก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์แบบ

4) จุดด้อยของงานวิจัยด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับการเตรียมตัวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ

แม้จะมีงานวิจัยเกี่ยวกับการเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุเผยแพร่มาอย่างต่อเนื่อง แต่งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานที่ทำในระยะเวลาที่จำกัด เนื่องจากเป็นการค้นคว้าวิจัยของนักศึกษาซึ่งมีระยะเวลาในการศึกษาอย่างจำกัด ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2.2 บทสรุป

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และการสรุปผลงานวิจัยที่สังเคราะห์ได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมนั้น อาจสรุปได้ดังนี้

2.2.1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

เป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ คือ การมุ่งให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งผู้สูงอายุก็จัดอยู่ในข่ายของประชาชนที่ต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยเช่นกัน ภาครัฐจึงมีบทบาทในการเข้ามาบริหารจัดการงานด้านสวัสดิการสังคมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม การเตรียมตัวก่อนถึงวัยผู้สูงอายุของแต่ละบุคคลก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยลดความรุนแรงของภาวะวิกฤติจากการเข้าสู่วัยผู้สูงอายุและช่วยในการปรับตัวภายหลังจากเข้าสู่วัยผู้สูงอายุอย่างเต็มตัว เพื่อจะได้ไม่คาดหวังสิ่งใดจากสังคมหรือภาครัฐมากเกินไปเพราะอาจได้รับสวัสดิการไม่ทั่วถึง หรือไม่เพียงพอ

งานวิจัยที่มีการศึกษาในพื้นที่และ/หรือช่วงเวลาที่แตกต่างกัน อาจมีการเปลี่ยนแปลงด้านปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่ทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่สามารถนำมาปรับใช้กับบริบทในอีกพื้นที่หนึ่งหรือในปัจจุบันได้ ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานอย่างยั่งยืนของชุมชนในแต่ละพื้นที่ อีกทั้งยังกระทบถึงหน่วยงานหรือองค์กร ที่จะนำข้อมูลงานวิจัยไปใช้ภายใต้การสนับสนุนของภาครัฐ การปฏิรูประบบสวัสดิการสังคม ยังไม่อาจจะถือว่าเป็นสูตรสำเร็จในการจัดระบบสวัสดิการสังคม เนื่องจากปัจจุบันเศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาอย่างลึกซึ้งถึงบริบทและเงื่อนไขต่าง ๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม เทคโนโลยี ตลอดจนภูมิปัญญา และความรู้ของชุมชน ภาครัฐอาจให้การสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาสังคมเกี่ยวกับคุณภาพผู้สูงอายุและการจัดสวัสดิการสังคมยุคใหม่ เพื่อเป็นพื้นฐานของการตั้งสมมติฐานความรู้และสามารถนำงานวิจัยต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากภาวะสังคมผู้สูงอายุ จะยังคงมีอยู่กับประเทศไทยอย่างต่อเนื่องและทวีคูณขึ้นเรื่อย ๆ จึงอาจใช้งานวิจัยต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการศึกษาให้ครอบคลุมวัฏจักรของสังคมผู้สูงอายุ รวมทั้งงานวิจัยต่าง ๆ อาจสามารถนำมาใช้แก้ปัญหาทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้สูงอายุในประเทศไทย ซึ่งยังคงขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายในการบังคับใช้เรื่องผู้สูงอายุโดยเฉพาะ อีกทั้งยังขาดมาตรการที่ส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุโดยตรง ซึ่งจะช่วยให้ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครองสิทธิมากขึ้น มีความเท่าเทียม และมีความเป็นสากลมากขึ้น (วรพจน์ จรัสศรี, 2545) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยกองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพ ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 กฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 และกฎหมายว่าด้วยกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างส่วนที่เป็นเงินสะสม ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะสามารถสร้างหลักประกันทางรายได้ในวัยเกษียณให้แก่ลูกจ้างภาคเอกชนได้อย่างเพียงพอ (จิรภา อินตา, 2551)

2.2.2 การสรุปผลงานวิจัยที่สังเคราะห์ได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

งานวิจัยต่าง ๆ ที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การจัดสวัสดิการของรัฐ ตลอดจนการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในด้านต่าง ๆ ของผู้สูงอายุในการได้รับบริการสวัสดิการจากภาครัฐ และแม้จะมีงานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุออกมาเผยแพร่เป็นจำนวนมาก แต่ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการสวัสดิการของผู้สูงอายุกลับยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ด้านสังคม ด้านครอบครัว และโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านรายได้และอาชีพ ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของภาครัฐ สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง

สวัสดิการของผู้สูงอายุที่มีผลการวิจัยระบุว่า รัฐอาจไม่จำเป็นต้องเพิ่มจำนวนเบี้ยยังชีพ แต่ควรเพิ่มจำนวนคนที่ได้รับสวัสดิการ และควรจ่ายให้ผู้สูงอายุโดยตรงเท่านั้น (อภิชัย บวรโมทย์, 2553) และผลการวิจัยส่วนใหญ่มีข้อเท็จจริงตรงกันว่าผู้สูงอายุยังคงต้องการได้รับเบี้ยยังชีพหรือเงินช่วยเหลืออื่น ๆ จากภาครัฐแม้ว่าจะมีจำนวนไม่มากพอต่อการยังชีพก็ตาม ทำให้ได้เป็นข้อคิดเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับหน่วยงานภาครัฐในการจัดระบบหรือปฏิรูประบบสวัสดิการสังคมให้ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง แต่ยังมีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่พยายามสนับสนุนให้ภาครัฐเพิ่มจำนวนเงินเบี้ยยังชีพ อาทิเช่น งานวิจัยของสุพร คุหา (2552) กล่าวว่า ควรเน้นให้มีการเพิ่มเงินเบี้ยยังชีพคนชราแบบจัดเป็นสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุที่ยากจนเดือดร้อน ผู้ที่ขาดผู้ดูแลต้องได้รับมากกว่าโดยมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน และงานวิจัยของสมเกียรติ ทรัพย์สิน โยธิน (2553) ที่มีการแนะนำให้ภาครัฐเพิ่มงบประมาณให้เพียงพอ รวมถึงเพิ่มบุคลากรด้านผู้สูงอายุ โดยการส่งไปฝึกอบรม จัดตั้งคลินิกผู้สูงอายุให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ส่งเสริมการฝึกอาชีพและจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุให้มากขึ้น นอกจากนี้ แนวทางที่สำคัญในการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุควรให้ความสำคัญในด้านการจัดการรายได้ โดยการส่งเสริมการประกอบอาชีพที่เหมาะสม (พจนาศรีเจริญ, 2544)

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้สามารถนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน คือ ตัวผู้สูงอายุเอง ที่จะต้องมีการพัฒนาควบคู่ไปกับระบบสวัสดิการสังคมที่ภาครัฐจัดขึ้น เช่น การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสังคม การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน เพื่อให้สวัสดิการที่รัฐจัดขึ้นสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างเป็นรูปธรรม มีความยั่งยืน และไม่สูญเปล่า นอกจากนี้ ผู้สูงอายุควรเข้ามามีส่วนร่วมในการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่อเสริมสร้างความรู้แก่คนรุ่นหลัง (เจษฎา บุญทา, 2545) อีกทั้งควรสนใจและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในช่วงวัยสูงอายุหากไม่มีการเตรียมตัวที่ดีพออาจส่งผลกระทบต่อระดับคุณภาพชีวิตได้ (มาลี ปุยเสาชง, 2555)

อย่างไรก็ตาม จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ยังไม่มีผลงานที่สะท้อนถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างยั่งยืนในเชิงบูรณาการ เป็นแต่เพียงการนำเสนอผลงานในแง่ของการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการของผู้สูงอายุของหน่วยงานต่าง ๆ การหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ รวมถึงการประเมินความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อสวัสดิการสังคม และสภาวะแวดล้อมรอบตัวของผู้สูงอายุเท่านั้น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการสังเคราะห์งานวิจัยไปใช้

จากข้อค้นพบในแต่ละประเด็น มีข้อเสนอแนะในแง่มุมต่าง ๆ ซึ่งอาจนำไปพัฒนา รายงานการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุต่อไป สรุปได้ดังนี้

3.1.1 สัดส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเตรียมตัวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ และการวางแผนทางการเงินยังน้อยเกินไป กล่าวคือส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่สะท้อนปลายทางคุณภาพชีวิต เมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุแล้วมากกว่าที่จะนำเสนอสิ่งที่ควรต้องดำเนินการก่อนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ

3.1.2 ภาครัฐหรือหน่วยงานต่าง ๆ ควรให้ความสำคัญกับงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้มากขึ้น ทั้งนี้ พิจารณาจากปริมาณการสนับสนุนทุนอุดหนุนงานวิจัยมีเพียง 13 เรื่อง จาก 79 เรื่อง ซึ่งมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 16.46

3.1.3 การนำประเด็นในการสังเคราะห์ผลงานวิจัยในครั้งนี้ไปปรับใช้อาจได้ผลสัมฤทธิ์ที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยและองค์ประกอบต่าง ๆ อาทิเช่น สภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น และพื้นฐานครอบครัว เป็นต้น ปัจจัยต่าง ๆ ล้วนมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิต รวมถึงสุขภาพกายและใจของผู้สูงอายุทั้งสิ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการสังเคราะห์งานวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรนำเสนอแนวทางหรือวิธีการปฏิรูประบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ รวมถึงประเมินความเป็นไปได้ในการดำเนินงาน

3.2.2 ควรเพิ่มปริมาณการรวบรวมงานวิจัย และค้นหาจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติมมากกว่านี้

3.2.3 ควรมีงานวิจัยที่จัดทำโดยนักวิชาการ หรือคณาจารย์มากกว่านี้ เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความละเอียดและเป็นไปในเชิงลึก เนื่องจากงานวิจัยของนิสิตนักศึกษาต้องทำภายในเวลาที่จำกัด

3.2.4 ในสังคมปัจจุบันเริ่มมีทิศทางการก้าวเข้าสู่ยุคสังคมดิจิทัลมากขึ้น ซึ่งจะเป็ยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตคนทุกกลุ่ม ดังนั้น จึงควรมีงานวิจัยที่ส่งเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุ ในการศึกษาเรียนรู้และเข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้ทันต่อการเข้าถึงแหล่งข้อมูล ข่าวสารและเป็นการรักษาสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ทางภาครัฐและภาคเอกชนจัดสรรให้ผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยาณี ทองสว่าง. (2546). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเคหะชุมชนออเงิน (สารนิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- กาญจนา ตั้งชลทิพย์ และคณะ. (2557). คุณภาพชีวิต การทำงาน และความสุข. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: บริษัท อัทธยุครีเอทีฟ จำกัด.
- เกสร มุ้ยจีน. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อระดับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 23(2), 306-318.
- จรรย์ญา วงษ์พรหม และคนอื่น ๆ. (2558). การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ. Veridian E-Journal, Slipakorn University, 8(3), 41-54.
- จันทร์ทิรา เจียรณีย์. (2557). การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยเรื้อรังด้วยระบบเตือนผู้ป่วยอัตโนมัติทางโทรศัพท์ (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุรนารี, นครราชสีมา.
- จันทร์เพ็ญ ทะเรรัมย์. (2551). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- จิรันดร วิกสูงเนิน. (2553). ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพมหานคร.
- จิรภา อินถา. (2551). ปัญหาความมั่นคงในวัยเกษียณของลูกจ้างภาคเอกชน (วิทยานิพนธ์ ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- เจษฎา บุญทา. (2545). คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เฉลิมพล แจ่มจันทร์ และคณะ. (2556). มโนทัศน์ใหม่ของนิยามผู้สูงอายุ: มุมมองเชิงจิตวิทยา สังคมและสุขภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ช.ชยินทร์ เพ็ชฌุไพศิษฏ์. (ไม่ระบุปี). *แนวทางและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ คณะศิลปศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, นนทบุรี.
- ชนะโชค คำวัน. (2553). *แนวทางการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลปลาปาก จังหวัดนครพนม* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ชวกร ชมภูคำ. (2555). *นโยบายสร้างหลักประกันรายได้ผู้สูงอายุกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ชาญยุทธ หาญชนะ และคนอื่นๆ. (2559). *การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหัวนา อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 1, 1460-1471.*
- ชาญวิทย์ บ่วงราบ. (2551). *ความต้องการการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในตำบลเสาชงหิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี* (วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพมหานคร.
- ชารวี บุตรบำรุง. (2555). *รายได้และรูปแบบการออมเพื่อเตรียมพร้อมผู้สูงอายุของประชาชนอายุระหว่าง 30-40 ปี ในเขตคูสิต กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพมหานคร.*
- ชาติ บุญเพลิง. (2553). *แนวทางการบริหารจัดการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอแวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ณรงค์ฤทธิ์ อัสวเรืองภิกพ และคณะ. (2559). *โครงการการศึกษาวิเคราะห์ระดับสินทรัพย์การออมขั้นต่ำที่ผู้เกษียณอายุพึงมีสำหรับการประกันคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐาน (วัยสูงอายุ).* มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา, ชลบุรี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ณัฐชัชธร เชนสิทธิ์บุลพร. (2557). *คุณภาพชีวิตและความต้องการสนับสนุนสวัสดิการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชนสามตำบล จังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

- ณัฐฐิตตา เทวเลิศสกุล และคนอื่น ๆ. (2559). แนวทางการพัฒนาผู้สูงอายุจากภาระให้เป็นพลัง
กรณีศึกษาเทศบาลนครรังสิต. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(1), 529-
545.
- ณัฐวุฒิ ทรัพย์สมบัติ และคนอื่น ๆ. (2559). โครงการการศึกษาวิเคราะห์ระดับสันทนาการอ้อม
ขั้นต่ำที่ผู้เกษียณอายุพึงมีสำหรับการประกันคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐาน (วัยสูงอายุ).
(รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ คณะวิทยาการจัดการ และคณะพาณิชยศาสตร์และการ
บัญชี ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา และจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ชลบุรี และกรุงเทพมหานคร.
- ณัฐสินี ปพนไววัฒน์. (2550). การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพมหานคร.
- ดวงใจ คำคง. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์
จังหวัดพัทลุง (วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- ดวงภา จิระเดชประไพ. (2553). การศึกษาการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ การปรับตัวและความ
พึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุตอนต้น เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
กรุงเทพมหานคร.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และ สุวิมล เสงพัฒนา. (2557). การอ้อม ความมั่งคั่ง และบำนาญผู้สูงอายุของ
ครัวเรือนไทย. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล และ นุชนาฏ ยูอันเงาะ. (2544). กลไกการบริหารระบบสวัสดิการสังคม
ผู้สูงอายุไทย (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และ
สวัสดิการสังคม ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.
- ธนายศ ธนธิตี และ กนิษฐา จำริญสวัสดิ์. (2558). การพัฒนาพฤติกรรมดูแลสุขภาพที่พึง
ประสงค์ของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุตำบลบางเตย อำเภอสามพราน จังหวัด
นครปฐม. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*, 35(3), 57-72.
- ธเนศ ถวิลหวัง. (2558). การพัฒนาคุณภาพชีวิต และองค์กร. สืบค้นจาก [http://pvlo-kop.dld.
go.th/my%20pictures%202556/New%20Folder%20\(38\)/idp/ppt/2.pdf](http://pvlo-kop.dld.go.th/my%20pictures%202556/New%20Folder%20(38)/idp/ppt/2.pdf).

- ธัญนินชา พิภูตินอักษรชัย. (2553). *กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานี* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ได้รับการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ธิดารัตน์ อติชาตนันท์ และ แพรวพรรณ มังคลา. (2554). *การวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์. (2554). *รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตชุมชนเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์* (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- นครินทร์ เจียวสว่าง. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อวัยเกษียณ : กรณีศึกษาข้าราชการกรมโยธาธิการและผังเมือง* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช. (2542). การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์อภิमानและการวิเคราะห์เนื้อหา. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 12(2), 1-14.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *การวิเคราะห์อภิमान (meta-analysis)*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรรธพล แสงขำ. (2553). *ปัญหาการเกษียณอายุราชการตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ* (วิทยานิพนธ์ ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- นฤมล สิงห์เงา. (2553). *ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดการเงินสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- บุหลัน ทองกลีบ. (2550). *บทบาทภาครัฐในการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร* (ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- ปลื้มใจ ไพจิตร. (2558). *คุณภาพในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. *วารสารวิทยาการจัดการ*, 2(2), 157-179.

- ปิ่น อนนอกิบุตร และ สถณี อาชวานันทกุล. (2559). รายงาน: นักวิชาการร่วมเสนอแนวทาง
สร้าง ความมั่นคงทางการเงินเพื่อรับมือสังคมสูงวัย. สืบค้นจาก
<http://knowledgefarm.in.th/financial-stability-on-aging-society/>.
- ปิยะฉัตร ชื่นตระกูล. (2542). การประเมินบริการฌาปนกิจสงเคราะห์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ผู้สูงอายุ. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, นนทบุรี.
- โปรดปราน เพชรสด. (2558). แนวโน้มการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อรองรับสังคม
ผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านจ่ารุง จังหวัดระยอง (วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร,
กรุงเทพมหานคร.
- พจนาศรีเจริญ. (2544). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในสมาคมข้าราชการนอก
ประจำการในจังหวัดเลย (วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบัน
ราชภัฏเลย, เลย.
- พรพรรณ ทองทองศักดิ์. (2547). สวางคณิเวศ : ปลายทางใหม่ของคนชราในสังคมไทย (รายงาน
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย
ศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- พรทิภา ศัพท์ะนาวิน. (2551). คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนการเคหะรามอินทรา เขตบางเขน
กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- พรอนันต์ กิตติมั่นคง. (2547). การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัด
นครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ได้รับการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- พัชรี หล้าแหล่ง. (2556). การศึกษาคุณภาพชีวิต และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของ
เกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้ (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ไม่ได้
ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- พัฒน์ ทองพิ่ง. (2556). การวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ : กรณีศึกษาเฉพาะครูใน
โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร.
- พุดิกุล อัครชลาพันธ์ และ วิภาวี เหมพรวิสาร. (2557). การสร้างความมั่นคงทางการเงินหลัง
เกษียณให้คนไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และ
ตลาดหลักทรัพย์.

- ภิรมย์ แก้วปาน. (2553). *ความต้องการขั้นพื้นฐานของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจรเข้มหาญ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ภูมิวัฒน์ พรวนสุข. (2558). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดแพร่. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 10(1), 77-87.
- ภูริชญา เทพศิริ. (ไม่ระบุปี). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลทองหลาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพมหานคร.
- มนตรี คำเขียน. (2553). *แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลป่าดงคำ อำเภอมือง จังหวัดพิจิตร* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- มาลี ปุยเสาชง. (2555). *การสำรวจคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลบ้านไร่ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- มูลนิธิพัฒนาผู้สูงอายุ. (2544). *วิสัยทัศน์ และแนวทางในการปฏิรูประบบสาธารณสุข เพื่อผู้สูงอายุไทยในอนาคต มุมมองจากประชาคม องค์กร ชุมชนด้านผู้สูงอายุ*. นนทบุรี : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2557). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2557*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ที คิว พี จำกัด.
- รมย์นลิน ชื่นชุมพร. (2554). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลดอนฉิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ระพีพรรณ คำหอม และคนอื่น ๆ. (2542). *การประเมินโครงการบริการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ได้รับการตีพิมพ์). กระทรวงสาธารณสุข, นนทบุรี.
- รุ่งนภา อินจันทร์. (2545). *ปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพของกองทุนประกันสังคม* (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.

- ลัดดา บุญเกิด. (2557). *ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วรพจน์ จรัสศรี. (2545). *มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540* (วิทยานิพนธ์ ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ได้รับการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- วรรณภา กุมารจันทร์. (2543). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตภาคใต้ตอนบน* (วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต ได้รับการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- วารภรณ์ ลีเปรมวัฒนา และ อนุสรณ์ จันดาแสง. (2558). การวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 21(1), 179-188.
- วันดี หิรัญสถาพร และคนอื่น ๆ. (2556). *การออมที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ คณะบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, นครปฐม.
- วิโรจน์ เรืองสอาด. (2549). *คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตำบลบ้านสหกรณ์ กิ่งอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- วิโรจน์ อรุณรัตน์. (2552). *การบริหารจัดการคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบุคี* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ได้รับการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- วุฒิพงษ์ จิตตั้งสกุล และคนอื่น ๆ. (2555). *การศึกษาเพื่อวิเคราะห์แนวโน้มรายจ่ายด้านสวัสดิการสังคมของภาคสาธารณะเมื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ไม่ได้ตีพิมพ์). สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, กรุงเทพมหานคร.
- ศิรินุช ฉายแสง. (2553). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดอำนาจเจริญ* (วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ศิริวรรณ ว่องวิรุฒิ และ ลดารัตน์ ศรีรักษ์. (ไม่ระบุปี). *การวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ*. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพมหานคร.
- เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล. (2555). *นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* (วิทยานิพนธ์ ปริญญา

- รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต ได้รับการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.
- สมเกียรติ ทรัพย์สินโยธิน. (2553). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหนองแค* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ได้รับการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สมนึก แสงเขียว. (2544). *การจัดสวัสดิการสังคมของรัฐเกี่ยวกับผู้สูงอายุ* (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- สมพร ชัยยุทธ์. (2542). *คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัดเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น* (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ได้รับการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สมหมาย วงษ์บุรุษ. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานโครงการดูแลคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลชากบก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สอาด กาศิโณน. (2554). *คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สาธิต บวรสันติสุทธิ. (2558). *สังคมคนสูงอายุ ข่าวร้ายคนไทย*. น. 2. สืบค้นจาก https://www.set.or.th/dat/vdoArticle/attachFile/AttachFile_1438164160588.pdf.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. (2557, 16 เมษายน 2557). *แผนงานนโยบายและกฎหมาย*. สืบค้นจาก http://www.oppo.opp.go.th/pages/law/law_07.html.
- สุกัญญา นิธิงกร และ นงนุช สุนทรชวกานต์. (2542). *แนวทางการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการลงทุนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ คณะเศรษฐศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สุพร ภูหา. (2552). *แนวทางการปรับปรุงคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองขาว อำเภotาม่วง จังหวัดกาญจนบุรี* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ได้รับการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

- สุมาลี ทองตะลุง. (2553). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก จังหวัดนครสวรรค์* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สุรจิตต์ วุฒิการณ์ และคนอื่น ๆ. (ไม่ระบุปี). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบางมูลนาก อำเภอบางมูลนากจังหวัดพิจิตร*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สุรชญา ชั่วรอดหมด. (2556). *การวางแผนการเงินเพื่อความมั่นคงในชีวิตวัยสูงอายุของเกษตรกรชาวสวนยางพารา* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, กรุงเทพมหานคร.
- หนึ่งนุช แสนบ้าน. (2557). *คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุภายใต้ นโยบายเบี้ยยังชีพของรัฐบาล กรณีศึกษาผู้สูงอายุพื้นที่ตำบลจำปาหวาย อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- อภิชัย บวรโมทย์. (2553). *ปัญหาการจัดบริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อภิญา เวชชัย. (2544). *การศึกษาโครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชน "โครงการเบี้ยยังชีพ"* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ไม่ได้ตีพิมพ์). กระทรวงสาธารณสุข, นนทบุรี.
- อภิรดี โสพศ และคนอื่น ๆ. (2558). *หลักสูตรการฝึกอาชีพเพื่อส่งเสริมรายได้ผู้สูงอายุสำหรับชมรมผู้สูงอายุ ตำบลอุทัย อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, กรุงเทพมหานคร.
- อมรรวม สกลอมร. (2555). *ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์* (วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี.
- อังศินันท์ อินทรกำแหง. (2551). *การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับความเครียดและการเผชิญความเครียดของคนไทย* (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ได้รับการตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

- อัจฉราวรรณ งามญาณ และ ณีรัฐศรี เผ่าภู. (2555). ผู้สูงอายุไทย : การเตรียมการทางการเงินและลักษณะบ้านพักหลังเกษียณที่ต้องการ. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 35(136), 62-87.
- อัญชลี แก้วเจริญวงศ์. (2548). การเปรียบเทียบผลตอบแทนสุทธิของการออมเพื่อการเกษียณแบบบังคับของประเทศไทยระหว่างการออมภายใต้กองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพและการออมภายใต้กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (สารนิพนธ์ ปริญญาเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- อัญเชิญ ชัยลือรัตน์. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ (วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- อัมภาพันธ์ ปัญญาเสวนมิตร. (2544). บทบาททางเศรษฐกิจและสังคมของสตรีผู้สูงอายุในเขตเมือง: ศึกษากรณีหมู่บ้านบุศรินทร์ ต.บางรักพัฒนา อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี (สารนิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.

ภาคผนวก ก

ตารางบันทึกข้อมูลงานวิจัย

ภาคผนวก ข

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
1	กลไกการบริหารระบบสวัสดิการผู้สูงอายุไทย	รายงานการวิจัย	ประเทศไทย	1. ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล 2. นุชนาฏ ยูอันเงาะ	สังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
2	การจัดสวัสดิการสังคมของรัฐเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	วิทยานิพนธ์	กรุงเทพมหานคร	สมนึก แสงเขียว	ศิลปศาสตร์ (รัฐศาสตร์)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3	การประเมินโครงการบริการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทย	รายงานการวิจัย	ประเทศไทย	1. ระพีพรรณ คำหอม 2. จิระลักษณ์ จงสถิตย์มั่น 3. อภิญญา เวชชชัย 4. ธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา 5. ปิยะฉัตร ชื่นตระกูล (คณาจารย์ และนักวิจัย)	- สังคมศาสตร์ - สังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม	- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ - มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ - มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ - กองโรงพยาบาลภูมิภาคกระทรวงสาธารณสุข
4	การประเมินบริการฌาปนกิจสงเคราะห์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	รายงานการวิจัย	ประเทศไทย	ปิยะฉัตร ชื่นตระกูล	-	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
5	การเปรียบเทียบผลตอบแทนสุทธิของการออมเพื่อการเกษียณแบบบังคับของประเทศไทยระหว่างการออมภายใต้กองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพและการออมภายใต้กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ	สารนิพนธ์	ประเทศไทย	อัญชลี แก้วเจริญวงศ์	เศรษฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
6	แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดแพร่	บทความวิจัย	ภาคเหนือ: แพร่	ภูมิวัฒน์ พรานสุข	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
7	แนวโน้มนำการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ชุมชนบ้านจำรุง จังหวัดระยอง	วิทยานิพนธ์	ภาคตะวันออก: ระยอง	โปรดปราน เพชรสด	บริหารธุรกิจ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
8	การวางแผนการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณอายุ : กรณีศึกษาเฉพาะครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	รายงานการวิจัย	กรุงเทพมหานคร	พัฒน์ ทองพึ้ง	ไม่ระบุ	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
9	การวางแผนการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	รายงานการวิจัย	กรุงเทพมหานคร	1. ชิดารัตน์ อติชาตนันท์ 2. แพรพรรณ มังคลา	วิทยาการจัดการ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
10	การศึกษาโครงการกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชน "โครงการเบ็ยยังชีพ"	รายงานการวิจัย	เชียงใหม่ ตาก นครราชสีมา หนองบัวลำภู พระนครศรีอยุธยา ตราด สตูล นครศรีธรรมราช และนครปฐม	อภิญา เวชชัย	สังคมสงเคราะห์ศาสตร์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
11	การออม ความมั่งคั่ง และ บำนาญผู้สูงอายุของครัวเรือนไทย	รายงานการวิจัย	ประเทศไทย	1. ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ 2. สุวิมล เสงพัฒนา	สำนักวิจัย	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
12	คุณภาพชีวิตและความต้องการสนับสนุนสวัสดิการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชนสามตำบล จังหวัดนครปฐม	วิทยานิพนธ์	ภาคกลาง: นครปฐม	ณัฐรัชชธร เศษสิทธิ์บุลพร	สาขาวิชาการ จัดการภาครัฐ และภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยศิลปากร
13	โครงการการศึกษาวิเคราะห์ระดับสินทรัพย์การออมขั้นต่ำที่ผู้เกษียณอายุพึงมีสำหรับการประกันคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐาน (วัยสูงอายุ)	รายงานการวิจัย	กรุงเทพมหานคร	1. ณัฐวุฒิ ทรัพย์สมบัติ 2. นพเก้า เรืองสมบัติ 3. สิทธิเดช บำรุงทรัพย์ 4. สนธิ เหล่าพัดจัน 5. ณรงค์ฤทธิ์ อัสวเรืองภิกพ 6. พรอนงค์ บุษราตระกูล 7. รัฐชัย ศีลาเจริญ 8. รุ่งเกียรติ รัตนบานชื่น 9. อนิรุต พิเสฏฐศลาศัย	- วิทยาการจัดการ - พาณิชยศาสตร์ และการบัญชี	- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา - จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
14	แนวทางการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการลงทุนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	รายงานการวิจัย	ประเทศไทย	1. สุกัญญา นิธิจักร 2. นงนุช สุนทรชวากานต์	เศรษฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
15	แนวทางและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย	รายงานการวิจัย	ประเทศไทย	ช.ชยินทร์ เพ็ชฌุไพศิษฏ์	ศิลปศาสตร์	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
16	บทบาททางเศรษฐกิจและสังคมของสตรีผู้สูงอายุในเขตเมือง : ศึกษากรณีหมู่บ้านบุศรีรินทร์ ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอ บางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี	สารนิพนธ์	ภาคกลาง: นนทบุรี	อัมภาพันธ์ ปัญญาเสวนมิตร์	โบราณคดี	มหาวิทยาลัยศิลปากร
17	สวางคนิเวศ : ปลายทางใหม่ของคนชราในสังคมไทย	รายงานการวิจัย	ภาคกลาง: สมุทรปราการ	พรพรรณ ทองทองศักดิ์	โบราณคดี	มหาวิทยาลัยศิลปากร
18	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเคหะชุมชนออมเงิน	สารนิพนธ์	กรุงเทพมหานคร	กัลยาณี ทองสว่าง	ศึกษาศาสตร์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
19	ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตำบลลำสินธุ์ อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง	วิทยานิพนธ์	ภาคใต้: พัทลุง	ดวงใจ คำคง	สาขาการจัดการระบบสุขภาพ	มหาวิทยาลัยทักษิณ
20	ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรออมเพื่อวัยเกษียณ : กรณีศึกษาข้าราชการกรมโยธาธิการและผังเมือง	รายงานการวิจัย	ประเทศไทย	นกรินทร์ เจียวสว่าง	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
21	ปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพของกองทุนประกันสังคม	วิทยานิพนธ์	กรุงเทพมหานคร	รุ่งนภา อินจันทร์	รัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
22	มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540	วิทยานิพนธ์	ประเทศไทย	วรพจน์ จรัสศรี	นิติศาสตร์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
23	รายได้และรูปแบบการออมเพื่อเตรียมพร้อมผู้วัยสูงอายุของประชาชนอายุระหว่าง 30-40 ปี ในเขตคูสิต กรุงเทพมหานคร	รายงานการวิจัย	กรุงเทพมหานคร	ซารวี บุตรบำรุง	ไม่ระบุ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
24	วิสัยทัศน์ และแนวทางในการปฏิรูประบบสาธารณสุข เพื่อผู้สูงอายุไทยในอนาคต มุมมองจากประชาคม องค์กร ชุมชน ด้านผู้สูงอายุ	รายงานการวิจัย	ประเทศไทย	มูลนิธิพัฒนาผู้สูงอายุ	ไม่ระบุ	มูลนิธิพัฒนาผู้สูงอายุ
25	ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเกาะจันทร์ อำเภอกะจันทร์ จังหวัดชลบุรี	รายงานการวิจัย	ภาคตะวันออก: ชลบุรี	ลัดดา บุญเกิด	สาขาวิชาการบริหารทั่วไป	มหาวิทยาลัยบูรพา
26	ปัจจัยที่มีผลต่อระดับสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ	บทความวิจัย	ประเทศไทย	เกสร มัยจิน	พยาบาลศาสตร์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
27	การพัฒนาพฤติกรรมกรรมการดูแล สุขภาพที่พึงประสงค์ของ ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุตำบล บางเตย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม	บทความวิจัย	ภาคกลาง: นครปฐม	1. ธนาบุศ ธนธิติ 2. กนิษฐา จำรูญสวัสดิ์	- ศิลปศาสตร์ - สาธารณสุข ศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหิดล
28	การวิเคราะห์องค์ประกอบ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม ใช้จ่ายของผู้สูงอายุในเขต กรุงเทพมหานคร	บทความวิจัย	กรุงเทพมหานคร	1. วราภรณ์ ลิ้มเปรมวัฒนา 2. อนุสรณ์ จันดาแสง (องค์การบริหารส่วน ตำบลกระแสบน)	บริหารธุรกิจ	มหาวิทยาลัยสยาม
29	ผู้สูงอายุไทย : การเตรียมการ ทางการเงินและลักษณะ บ้านพักหลังเกษียณที่ต้องการ	บทความวิจัย	ประเทศไทย	1. อัจฉราวรรณ งามญาณ 2. ณัฐวัชร เผ่าภู	- พาณิชยศาสตร์ และการบัญชี - บริหารธุรกิจ	- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ - มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ธนบุรี
30	การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ของเทศบาลตำบลห้วยนา อำเภอ เมือง จังหวัดหนองบัวลำภู	บทความวิจัย	ภาคอีสาน: หนองบัวลำภู	1. ชาญุทธ หาญชนะ 2. บุญเหลือ บุบผามาลา 3. สุปิ่น สมสาร	ไม่ระบุ	(ราชธานีวิชาการ)

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
31	การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	บทความวิจัย	ภาคอีสาน: ขอนแก่น	1. จริญญา วงษ์พรหม 2. ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ 3. นवलวิ ประเสริฐสุข 4. นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์	สาขาการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
32	การวางแผนการเงินเพื่อความมั่นคงในชีวิตวัยสูงอายุของเกษตรกรชาวสวนยางพารา	บทความวิจัย	ภาคใต้: นครศรีธรรมราช	สุรัชนา ช่วยรอดหมด	วิทยาการจัดการ	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
33	การวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ	บทความวิจัย	ประเทศไทย	1. ศิริวรรณ ว่องวิรุฒิ 2. ลดารัตน์ ศรีรักษ์	ไม่ระบุ	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
34	การออมที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่กรุงเทพมหานคร	รายงานการวิจัย	กรุงเทพมหานคร	1. วันดี หิรัญสถาพร 2. สุรัชฎา เมฆขลา 3. กฤติกา มาอินทร์ 4. วุทธิชัย ลีมอรุโณทัย	บริหารธุรกิจ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
35	คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลทองหลาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก	บทความวิจัย	ภาคกลาง: นครนายก	ภูริชญา เทพศิริ	ศิลปศาสตร์ หลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์	มหาวิทยาลัยเกริก

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
36	การศึกษาคุณภาพชีวิต และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้	รายงานการวิจัย	ภาคใต้: ชุมพร ระนอง กระบี่ สุราษฎร์ธานี พังงา ภูเก็ต และ นครศรีธรรมราช	พัชรี หล้าแหล่ง	ไม่ระบุ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
37	แนวทางการพัฒนาผู้สูงอายุจากภาระให้เป็นพลัง ภูมิศึกษาเทศบาลนครรังสิต	บทความวิจัย	ภาคกลาง: ปทุมธานี	1. ณัฐจิตตา เทวเลิศสกุล 2. วณิฎา ศิริวรสกุล 3. ชัชสรัญ รอดยิ้ม	สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
38	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบางมูลนาก อำเภอ บางมูลนาก จังหวัดพิจิตร	บทความวิจัย	ภาคเหนือ: พิจิตร	1. สุรจิตต์ วุฒิการณ์ 2. พิสิทธิ์ จอมบุญเรือง 3. ไพศาล สรรสรวิสุทธิ	ไม่ระบุ	มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์
39	การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยเรื้อรังด้วยระบบเตือนผู้ป่วยอัตโนมัติทางโทรศัพท์	รายงานการวิจัย	ประเทศไทย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์ทิรา เจริญชัย	สาขาวิชาการ พยาบาลผู้ใหญ่และ ผู้สูงอายุ สำนักวิชา พยาบาลศาสตร์	มหาวิทยาลัยสุรนารี

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
40	การศึกษาเพื่อวิเคราะห์แนวโน้มรายจ่ายด้านสวัสดิการสังคมของภาคสาธารณะเมื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	รายงานการวิจัย	ประเทศไทย	1. นายวุฒิพงศ์ จิตตั้งสกุล 2. นางสาวสุภัท ไชยวรรณ 3. นางสาวเบญจมาศ มหาวงศ์จิต 4. นายสิทธิรัตน์ ครงคมาศ 5. ดร.ศิวสัน เหลืองสมบูรณ์ 6. นายณัฐพล ศรีพจนารถ 7. นายณัฐพล สุภาคุณย์ 8. นายชาญณรงค์ จางกิตติรัตน์	สำนักนโยบายการคลัง	สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
41	คุณภาพในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสุราษฎร์ธานี	บทความวิจัย	ภาคใต้: สุราษฎร์ธานี	ปลื้มใจ ไพจิตร	วิทยาการจัดการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
42	การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา	วิทยานิพนธ์	ภาคอีสาน: นครราชสีมา	พรอนันต์ กิตติมันคง	ศิลปศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
43	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในสมาคมข้าราชการนอกระจำการในจังหวัดเลย	วิทยานิพนธ์	ภาคอีสาน: เลย	พจนา ศรีเจริญ	ศิลปศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา	สถาบันราชภัฏเลย
44	ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดอำนาจเจริญ	วิทยานิพนธ์	ภาคอีสาน: อำนาจเจริญ	ศิรินุช ฉายแสง	สาธารณสุขศาสตร์ สาขาวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
45	กลยุทธ์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ปะอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก	วิทยานิพนธ์	ภาคตะวันตก: ตาก	อุไรวรรณ รักดีนุกุลกิจจา	ศิลปศาสตร์ สาขายุทธศาสตร์การพัฒน	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
46	ความต้องการการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในตำบลเสาชงหิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี	วิทยานิพนธ์	ภาคกลาง: นนทบุรี	ว่าที่ร้อยเอกชาญวิทย์ บ่วงราบ	ศิลปศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการโครงการและการประเมินโครงการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
47	การจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม	วิทยานิพนธ์	ภาคกลาง: นครปฐม	ณัฐสินี ปพนไวณูวัฒน์	ศิลปศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
48	ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ โนนไทย จังหวัดนครราชสีมา	วิทยานิพนธ์	ภาคอีสาน: นครราชสีมา	จิรันดร วิกสูงเนิน	ศิลปศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการโครงการและการประเมินโครงการ	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
49	ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดการเงินสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	รายงานการวิจัย	ภาคอีสาน: กาฬสินธุ์	นฤมล สิงห์เงา	รัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
50	ปัญหาการจัดบริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด	รายงานการวิจัย	ภาคอีสาน: ร้อยเอ็ด	อภิชัย บวรโมทย์	รัฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
51	บทบาทภาครัฐในการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร	คุณนิตินพนธ์	กรุงเทพมหานคร	บุหลัน ทองกลีบ	รัฐประศาสนศาสตร์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
52	ความสัมพันธ์ระหว่างการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ	วิทยานิพนธ์	กรุงเทพมหานคร	อัญเชิญ ชัยลือรัตน์	วิทยาศาสตร์ สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
53	การศึกษาการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ การปรับตัวและความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุตอนต้น เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร	วิทยานิพนธ์	กรุงเทพมหานคร	ดวงภา จิระเดชประไพ	วิทยาศาสตร์ สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
54	นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	วิทยานิพนธ์	ภาคอีสาน	เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล	รัฐประศาสนศาสตร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
55	คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่	รายงานการวิจัย	ภาคเหนือ: เชียงใหม่	เจษฎา บุญทา	สาธารณสุข	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
56	คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตำบลบ้านสหกรณ์ กิ่งอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่	รายงานการวิจัย	ภาคเหนือ: เชียงใหม่	วิโรจน์ เรืองสอาด	ศิลปศาสตร์ สาขาวิชาการ บริหารการพัฒนา	มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
57	คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนแออัดเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	วิทยานิพนธ์	ภาคอีสาน: ขอนแก่น	สมพร ชัยอุทัย	พยาบาลศาสตร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
58	รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลตาจิ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	รายงานการวิจัย	ภาคอีสาน: บุรีรัมย์	จันทร์เพ็ญ ทะเรรัมย์	รัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการปกครอง ท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
59	แนวทางการปรับปรุงคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลหนองขาว อำเภอดำม่วง จังหวัดกาญจนบุรี	รายงานการวิจัย	ภาคตะวันตก: กาญจนบุรี	สุพร คูหา	รัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการปกครอง ท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
60	กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเทศบาลตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานี	รายงานการวิจัย	ภาคอีสาน: อุบลราชธานี	ธัญนิษา พิภูสินอักษรชัย	รัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการปกครอง ท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
61	การบริหารจัดการคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลบุดี	รายงานการวิจัย	ภาคใต้: ยะลา	วิโรจน์ อรุณรัตน์	รัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการปกครอง ท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
62	การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหนองแวง	รายงานการวิจัย	ภาคกลาง: สระบุรี	สมเกียรติ ทรัพย์สิน โยธิน	รัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการปกครอง ท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
63	แนวทางการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลปลาปาก จังหวัดนครพนม	รายงานการวิจัย	ภาคอีสาน: นครพนม	ชนะโชค คำวัน	รัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการปกครอง ท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
64	แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลป่าดงคำ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร	รายงานการวิจัย	ภาคเหนือ: พิจิตร	มนตรี คำเขียน	รัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการปกครอง ท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
65	แนวทางการบริหารจัดการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น	รายงานการวิจัย	ภาคอีสาน: ขอนแก่น	ชาติ บุญเพลิง	รัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการปกครอง ท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
66	แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลคอนนิมพลี อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา	รายงานการวิจัย	ภาคตะวันออก: ฉะเชิงเทรา	รมย์นลิน ชื่นชุมพร	รัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการปกครอง ท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
67	การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก จังหวัดนครสวรรค์	รายงานการวิจัย	ภาคกลาง: นครสวรรค์	สุมาลี ทองตะลุง	รัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการปกครอง ท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
68	คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนการเคหะรามอินทรา เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร	วิทยานิพนธ์	กรุงเทพมหานคร	พรรณทิภา ศัพทะนาวิน	ศิลปศาสตร์ สาขาวิชาพัฒนา สังคม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
69	ความต้องการขั้นพื้นฐานของ ผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลจรเข้มหาญ อำเภอบาง พลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี	รายงานการวิจัย	ภาคกลาง: สุพรรณบุรี	ภิรมย์ แก้วปาน	รัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการปกครอง ท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
70	ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของ การดำเนินงานโครงการดูแล คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การ บริหารส่วนตำบลชากบก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง	รายงานการวิจัย	ภาคตะวันออก: ระยอง	สมหมาย วงษ์บุรุษ	รัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาการปกครอง ท้องถิ่น	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
71	คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุภายใต้ นโยบายเบี้ยยังชีพของรัฐบาล กรณีศึกษาผู้สูงอายุพื้นที่ตำบล จำปาหวาย อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา	รายงานการวิจัย	ภาคเหนือ: พะเยา	หนึ่งนุช แส่นบ้าน	รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชานโยบาย สาธารณะ	มหาวิทยาลัยพะเยา

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
72	การสำรวจคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในตำบลบ้านไร่ อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก	รายงานการวิจัย	ภาคเหนือ: พิษณุโลก	มาลี ปุยเสาชง	คหกรรมศาสตร์ วิชาเอกการพัฒนา ครอบครัวและสังคม สาขาวิชามนุษยนิเวศ ศาสตร์	มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาราช
73	ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	วิทยานิพนธ์	ภาคใต้: ประจวบคีรีขันธ์	อมรรพรรณ สกุลอมร	รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาการบริหาร และพัฒนาประชาคม เมืองและชนบท	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
74	คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล	รายงานการวิจัย	ภาคใต้: สตูล	สอาด กาดิโตน	รัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชาการบริหาร ทั่วไป	มหาวิทยาลัยบูรพา

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
75	รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุในเขตชุมชนเมือง เพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์	วิทยานิพนธ์	ภาคกลาง: เพชรบูรณ์	ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์	ศิลปศาสตร์ สาขาวิชาพัฒนา สังคม	มหาวิทยาลัยนเรศวร
76	นโยบายสร้างหลักประกัน รายได้ผู้สูงอายุกับคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล บ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่	รายงานการวิจัย	ภาคเหนือ: เชียงใหม่	ชวกร ชมภูคำ	รัฐประศาสนศาสตร์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
77	หลักสูตรการฝึกอาชีพเพื่อ ส่งเสริมรายได้ผู้สูงอายุสำหรับ ชมรมผู้สูงอายุ ตำบลอุทัย อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	รายงานการวิจัย	ภาคกลาง: พระนครศรีอยุธยา	1. อภิรติ โสพศ 2. นีอร ดาวเจริญพร 3. รุ่งฤทัย รำพึงจิต	เทคโนโลยี คหกรรมศาสตร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนคร

ชื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่องาน	ประเภทงานวิจัย	พื้นที่ทำการวิจัย	ผู้เขียน	คณะ	สถาบัน
78	ปัญหาความมั่นคงในวัยเกษียณ ของลูกจ้างภาคเอกชน	วิทยานิพนธ์	ประเทศไทย	จิรภา อินตา	นิติศาสตร์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
79	ปัญหาการเกษียณอายุราชการ ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จ บำนาญข้าราชการ	วิทยานิพนธ์	ประเทศไทย	นรรธพล แสงขำ	นิติศาสตร์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวนันท์นิตย์ ราชกิจ
วัน เดือน ปีเกิด	8 มิถุนายน 2527
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ปี 2552 บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปี 2548 นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานที่ทำงาน	บริษัท ไอรา ฟ्लอตอริง จำกัด (มหาชน) 319 อาคารจัตุรัสจามจุรี ชั้น 20 ถนนพญาไท แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330 โทรศัพท์ 0 2657 6222 โทรสาร 0 2657 6244
ตำแหน่ง	เลขานุการบริษัท

